

Σεκίνημα τῆς Νειότης

Μηνιαῖο περιοδικὸ γιὰ παιδιά, νέους καὶ νέες

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν : ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ. — Π. ΝΙΡΒΑΝΑ Ἀκαδημαϊκοῦ : ΜΙΑ ΠΡΩΤΑΠΡΙΑΙΑ. — ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ : Ο ΚΑΜΠΡΩΝ. — Π. Ν. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ : ΙΩ. ΒΗΛΛΑΡΑΣ. — Κ. Γ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ : ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΑΛΛΗΝ ΑΘΗΝΑ — ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ : Η ΛΑΜΠΡΗ (ποίημα) ΑΡ. ΚΟΥΡΤΙΔΗ : ΜΟΖΑΡΤ. — ΓΙΑΝΝΗ ΦΛΙΑΣΙΟΥ : ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΥΡΟΦΟΡΕΣ. — ΙΩ. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ : Ο ΣΟΦΟΣ ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ. — Κ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ : ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ. Δ. ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ : ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ (ποίημα). — ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ. — ΦΑΙΔΡΑ. — ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ
Τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Π Ρ Ο Σ Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Σ Μ Ο Ι

Ἄν ἡ παγκόσμια ἱστορία δὲν εἶναι παραμύθι γιὰ παιδιά—καὶ μάλιστα πολὺ μικρὰ—μὰ ὕλη ἀξία γιὰ τὴν πιὸ διαβρωτικὴ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι πρὸ πάντων γιατί ὁ γυμνασμένος νοῦς μπορεῖ νὰ συλλάβει, μέσα στὸ δαίδαλο τῶν ἀπειρων περιστατικῶν, ἀποκαλυπτικὰ νοήματα. Τὸ ἀπίστευτο δράμα ποῦ γράφουν οἱ λαοί, μὲ ποτάμια αἵματα καὶ δάδρα, πάνω στὴ χιλιοπαιδεμένη φλούδα τῆς γῆς, μπορεῖ ν' ἀμφισβητεῖ καὶ νὰ διαψεύδει κάθε στιγμή, καὶ σὰν ὑπόθεσι ἀπλῆ ἀκόμα, τὴν ὑπαρξὴ νόμων ἱστορικῶν. Τὸ νόημα τῆς ζωῆς, στὰ ἀνθρώπινα σύνολα, μπορεῖ νὰ μὴν παραδίνεται, σὰν εὐκόλο θήραμα, σ' αὐτοὺς ποῦ βγαίνουν στὸ κυνήγι τῆς ἀλήθειας καὶ γυρεύουν νὰ τὴ συλλάβουν μέσα στὰ πλέγματα τῆς εὐκολοτάκιστης ἀλυσίδας αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ. Καὶ μπορεῖ τὸ κρυφὸ αὐτὸ νόημα νὰ προσφέρεται πιὸ πρῶτομα στὴ ζεστὴ φαντασία καὶ τὴν ἄμεση ἐνόραση τοῦ ποιητῆ. Ὅπως κι' ἂν εἶναι ὅμως μιὰ γενικώτατη ἀλήθεια ἑξαστερώνεται μονάχη τῆς κι' ἐπιβάλλεται στὸ νοῦ τοῦ μελετητῆ

μὲ τὴ δύναμη ποῦχει κάθε πρώτη καὶ προφανέστατη ἀρχή : Ὅτι στοὺς σκληροὺς, ἀδιάκριτους καὶ μακροὺς ἀγῶνες τοὺς τ' ἀνθρώπινα σύνολα σπρώχνονται σὲ μιὰ ἐνότητα ὀλοένα πιὸ ἐσωτερικὴ καὶ πιὸ ἀπόλυτη, πιὸ ἀνεξάρτητη ἀπὸ κάθε συνθήκη συμπτωματικὴ—μιὰ ἐνότητα ποῦ δὲ φαίνεται προσδιορισμένη ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸ ἐνστικτο τῆς συντήρησης καὶ τῆς ἐπικράτησης—συντήρησι κι' ἐπικράτηση εἶναι μέσα, δὲν εἶναι τέρατα—μ' ἀπὸ βαθύτερες ἐσωτερικὲς ἀνάγκες : μιὰ ἐνότητα ὀλοένα πιὸ συνειδητῆ, μὲ ἀνώτερο ψυχικὸ καὶ πνευματικὸ περιεχόμενο. Ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ δὲν παρουσιάζεται, βέβαια, μέσα στὴν ἱστορία, μὲ τὴ μορφή τῆς εὐθείας ἀνιούσης γραμμῆς. Εἶναι ἀπειρες τεθλασμένες, καμμιά φορὰ χωρὶς ἄμεσες συνέχειες, μὲ διαδοχικὰ ζενιθ καὶ ναδίρ, σὰ διαγράμματα πυρετοῦ—τοῦ δημιουργικοῦ πυρετοῦ τῶν λαῶν. Ὅμως μέσα σ' αὐτὰ τὰ μεπερδεμένα σχήματα μπορεῖ νὰ συλλάβει κανένας μιὰ σταθερὴ πορεία : Εἶναι τὸ βαθμιαῖο ἀνέβασμα τῶν συνόλων, ἀπὸ τὴν κατάσταση

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ

Μηνιαίο περιοδικό για παιδιά, νέους και νέες

Έγκριμένο απ' το Υπουργείο της Παιδείας

Χρονιά Αη — Γραφεία δόδς Χάνσεν αριθ. 20 (Πατήσια) — Τηλ. 84 000

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΒΑΣΟΣ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
ΕΤΗΣΙΑ Δοχ. 2000— ΕΞΑΜΗΝΗ Δοχ. 1000

των ομάδων, στην πραγματικότητα των φυλών κι' από την πραγματικότητα και τη συνείδηση των φυλών στην πραγματικότητα και τη συνείδηση των εθνών. Μέσα στις αργόρυθμες αυτές και μακρές εξελίξεις υπάρχει όλο το νόημα της ανθρωπίνης ιστορίας: Το άεναιο γίνεσθαι της ανθρωπότητας, η τάση της προς μιὰ ενότητα ολοένα πιο εσωτερική και πιο απόλυτη, πραγματοποιείται προοδευτικά με το ανέβασμα των ομάδων προς τα συγκροτήματα των φυλών και των εθνών. Οί κατά μέρος εξελίξεις, οί σταθμοί και οί κατακτήσεις τους βοηθούνε στο έργο της γενικής εξέλιξης του ανθρώπου. Μά και αντίστροφα: Το δημιουργημένο, κάθε φορά, κεφάλαιο, από τη γενική εξέλιξη, βοηθεί την εξέλιξη των μερών προς ανώτερες μορφές ενότητας. Η άλληλευπίδραση αυτή είναι στενή κι' οργανική. Όσο ατελέστερη και περιορισμένη παρουσιάζεται η ενότητα των μερών, τόσο χαμηλότερα βρίσκεται η στάθμη της ανθρωπότητας. Άλλο είναι το επίπεδό της: όταν τον πλανήτη σκεπάζει σκόνη ατελείωτη ομάδων, που φυτοζωούν και άλλο με το σχηματισμό των μεγάλων φυλών, όταν βλέπουμε την ιστορία να μπαίνει με τιτανικά βήματα στις λαμπρές περιόδους της. Τότε παρουσιάζονται στη σκηνή του κόσμου οί μεγάλοι Θεοί, οί ημίθεοι και οί ήρωες θεμελιωτές. Τότε πλάθονται τα μεγάλα σύμβολα με το βαθύ

κι' ανεξάντλητο νόημα. Τότε σημειώνονται οί μεγάλες δημιουργίες, θρησκευτικές, γλωσσικές, καλλιτεχνικές. Τότε λάμπουν οί μεγάλες πράξεις. Τότε ο νοῦς και η ψυχή παίρνουν το ψηλό τους πέταγμα. Τότε προσκλίνουν άπειρα πλήθη, στον ίδιο ζυγό ηθικής και νόμου. Τότε ανθίζει και τραγουδιέται ο έρωτας. Όσο μεστώνει και πλάθεται η συνείδηση των φυλών, τόσο ξυπνά και τρέφεται η συνείδηση της ανθρωπότητας. Αυτή την ανθρωπότητα μελετά ο Ηρόδοτος, όταν σπουδάζει, πρώτος απ' όλους, τους διάφορους λαούς. Τον είταν πατέρα της ιστορίας. Είναι όμως ο σεβαστός πρόσπακος της εθνογραφίας. Άπ' αυτήν Ίσα-Ίσα, που μελετά και συγκρίνει τα ήθη και έθιμα, τη διανοητικότητα των λαών, μπορούμε να μάθουμε σήμερα ότι και το αντίστροφο, απ' όσα είπαμε παραπάνω, είναι αληθινό: "Οι όσο πιο χαλαρή και άτονη παρουσιάζεται η ενότητα και η συνείδηση μιας φυλής τόσο πιο άτροφικές είναι σ' αυτήν όλες οί ηθικές και πνευματικές αξίες που αποτελούν το περιεχόμενο της ανθρωπότητας. Κι' όσο δυναμώνει το αίσθημα της ενότητας τόσο πιο καλλιεργημένες παρουσιάζονται οί ανθρώπινες αξίες. Η πιστοποίηση αυτή έχει μιὰ σημασία που είναι δύσκολο να παραγνωριστει.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ποιητής του οποίου τα ποιήματα γαλουχήσανε τόσες Έλληνικές γενιές πέρασε στις 27 του περασμένου Φλεβάρη στην αιωνιότητα. Περισσότερο από μισόν αιώνα υπήρξε ο μεγάλος βάρδος κι' ο εθνικός ποιητής των κόθων του δοξασμένου μας τόπου.

Για ν' ασχοληθῆ κανείς με τη ζωή και το έργο του μεγάλου ποιητή δέν είναι εύκολο πράγμα. Θα προσπαθήσουμε όμως να σᾶς δώσουμε μιὰ σύντομη σκιαγραφία.

Ο Παλαμάς γεννήθηκε στην Πάτρα σιὰ 1859 μά η καταγωγή του ήτανε απ' το Μεσολόγγι. Μετά απ' τις εγκύκλιες έκει σπουδές του γράφτηκε στη Νομική Σχολή στο Πανεπιστήμιο των Αθηνών, αλλά πολύ γρήγορα η ψυχική του προδιάθεση τον τραβήξε στην ποίηση και γενικότερα στη λογοτεχνία. Συνεργάστηκε σε πολλά περιοδικά στην «Έστία» στον «Νουμά» στα «Παναθήναια» και άλλα, καθώ; και σε εφημερίδες, σ' όλη του δέ τη ζωή ήτανε από τους πρωτεργάτες της γλωσσικής μεταρρύθμισης. Άρκετά χρόνια υπηρέτησε ως γραμματεὺς στο Πανεπιστήμιο, έτιμήθηκε με το Άριστέιο των γραμμάτων και τεχνών από τους πρώτους, και παρ' όλιγο να πάρη το παγκοσμίου φήμης βραβείο Νόμπελ. Διωρίστηκε μέλος της Ακαδημίας από την πρώτη μέρα που συνεστήθηκε και διατέλεσε και Πρόεδρος της.

Όταν ήτανε ακόμη μικρός μαθητής στο Μεσολόγγι άρχισε να γράφη στίχους ρωμαντικούς, έπηρεασμένος απ' την ποίηση της έποχής εκείνης και μάλιστα απ' τον Άχιλλέα Παράρχο. Στά 1879 έτύπωσε κι' έέδωσε σε φυλλάδιο ένα πολύ πετυχημένο ποίημά του που μαθητής στο Γυμνάσιο είχε άπαγγείλη ο ίδιος κατά τον έορτασμό της 25 Μαρτίου. Αυτό το φυλλάδιο που το έπέγραφε με τον τίτλο «Μεσολόγγι» και είναι σπάνιο και δυσεύρετο σήμερα, είναι το πρώτο έργο του Κωστή Παλαμά.

Ο Παλαμάς έχει γράψει 35 περίπου τόμους μεταξύ των οποίων και πεζά. Τα σπουδαιότερα ποιητικά του έργα είναι η

«Άσάλευτη ζωή» ή «Φλογέρα του Βασιληά» οί «Βωμοί» τα «Τραγούδια της πατρίδος μου» ο «Τάφος» ή «Πολιτεία και η Μοναξιά» οί «Καημοί της Λιμνοθάλασσας» ο «Δωδεκάλογος του Γύφτου» ο «Κύκλος των τετραστίχων» τα «Μάτια της ψυχής μου» ο «Ύμνος στην Άθηνά» οί «Χαιρετισμοί της Ηλιογέννητης» και οί «Ίαμβοί και άνάπαιστοι». Επίσης ο «Θάνατος του παλληκαριού και η Τρισεύγενη» το δράμα του το οποίο παίχτηκε απ' το Έθνικό Θέατρο στα 1934 κι' έσημείωσε θριαμβευτική έπιτυχία τόσο εδώ όσο και στην Αίγυπτο.

Μετέφρασε ακόμη με μεγάλη έπιτυχία παλλά ποιήματα ξένων ποιητών τα όποια έξεδόθησαν με τον τίτλο «Ξανατονισμένη μουσική».

Ο Παλαμάς δέν ήτανε μονάχα μεγάλος ποιητής, αλλά ήτανε κι' ένας άνθρωπος με μεγάλη καρδιά που εκλείνει μέσα της τα πιο ευγενικά αίσθήματα. Είχε ένα χαρακτηριστικό εὐθύτατο, μεγάλη σεμνότητα και με το ήθος του έτίμησε το Έθνος και τις θέσεις που αυτό του έμπιστεύτηκε.

Το έργο του προ πολλού έχει ξεπεράσει τα όρια της Ελλάδος κι' έχει πάρει μιὰ παγκόσμια έκταση με τις μεταφράσεις σε διάφορες γλώσσες και τις μελέτες ξένων λογοτεχνών που έχουνε δημοσιευθή σε σοβαρά περιοδικά.

Η Κηδεία του έγινε με δαπάνη του Δημοσίου μεγαλοπρεπέστατη. Παραχωρήθηκε τιμής ένεκα υπό του Δήμου δωρεάν τάφος στο Α'. Νεκροταφείο και κόσμος άπειρος που γέμισε την εκκλησία και όλη την απ' έξω πλατεία παρακολούθησε με καταφανή συγκίνηση την παράδοσι του έρωθού σκήνους του Μεγάλου Ποιητή στη Άττική γῆ που τόσο την έλάτρευσε και την ύμνησε.

Τ' όνομα του Κωστή Παλαμά θα μείνη άθάνατο, σαν ένα λαμπρό άστρι στο στερέωμα της Έλληνικής διανόησης. Άς είναι έλαφρό το Άττικό χῶμο που τον σκέπασε.

Ο περίφημος Γάλλος στρατηγός Καμπρών, άρχισε τὸ στρατιωτικὸ του στάδιο ἀπ' τοὺς κατωτέρους βαθμοὺς. Στὰ 1795 ἦταν δεκανέας στὴ φρουρὰ τῆς Νάντης. Ἦταν εἰκοσι μὲλις χρονῶν καὶ εἶχε τὴν κακὴ συνήθεια τοῦ κρασιοῦ. Γινόταν πολὺ συχνὰ στουπὶ στὸ μεθύσι. Καὶ καθὼς ἦταν θερμόαιμος, δταν βρισκότανε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση ἦταν ἱκανὸς γιὰ τὶς μεγαλύτερες τρέλλες.

Μιὰ μέρα, ἀπάνω στὸ μεθύσι του ξεχάστηκε τόσο, πὺ χαστούκισε ἕναν ἀξιωματικὸ, τὴν ὥρα πὺ ἔδινε ὑπηρεσιακὲς διαταγές. Πέρασε φυσικὰ ἀπ' τὸ στρατοδικεῖο, καὶ σύμφωνα μὲ τοὺς κανονισμοὺς καταδικάστηκε σὲ θάνατο.

Ὁ Συνταγματάρχης του ὅμως πὺ εἶχε προσέξει τὴν ἐνεργητικότητά, τὴν παλληκαριά καὶ τὴν ἐξυπνάδα τοῦ νεαροῦ δεκανέα, κατόρθωσε νὰ πετύχῃ χάρη γιὰ τὸν κατάδικο ἀλλὰ μὲ ἕναν ὄρο: ὁ δεκανέας νὰ μὴ ξαναβάλλῃ κρασί στὸ στόμα του.

Τρέχει λοιπὸν στὴ στρατιωτικὴ φυλακὴ, καλεῖ τὸν Καμπρών καὶ τοῦ ἀναγγέλλει ὅτι τοῦ φέρνῃ τὴν χάρη πὺ δὲν τὴν περιμένε, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι δὲν θὰ ξαναμεθύσῃ πιά σ' ὅλη του τὴ ζωὴ.

— ὦ! συνταγματάρχα μου. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο. Ἡ μπουκάλα καὶ ὁ Καμπρών εἶναι φίλοι ἀχώριστοι, καταλαβαίνετε;

Ἀδύνατο νὰ τοὺς χωρίσουμε. ὦστε δὲν μπορῶ νὰ ὑποσχεθῶ τ' ἀδύνατα προτιμῶ τὸ μουσκέτο...

— Δυστυχισμένο παιδί, δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ ὑποσχεθῆς πῶς δὲν θὰ ξαναπιῆς;

— Νὰ μὴν ξαναπιῶ, διόλου δηλαδὴ; Ἄλλὰ κι' ἂν σὰς ὑποσχεθῶ, ποιὸς σὰς ἐγγυᾶται πῶς θὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσή μου;

— Ὁ λόγος τῆς τιμῆς σου εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐγγύησι. Γιατὶ σὲ ξέρω καλὰ καὶ δταν μοῦ δώσης τὸ λόγο σου δὲν θὰ ξαναπιῆς.

Ὁ Καμπρών βαθεῖα συγκινημένος σήκωσε ψηλά τὸ χέρι καὶ ὀρκίστηκε νὰ μὴ ξαναβάλλῃ οὔτε μιὰ σταγόνα κρασί στὸ στόμα του.

Τότε ὁ συνταγματάρχης τοῦ λέγει εὐχαριστημένος: Αὐριο θὰ εἶσαι λεύτερος. Νὰ εἶσαι πάντα γενναῖος στρατιώτης καὶ τὴ ζωὴ πὺ σοῦ χαρίζει σήμερα ἡ πατρίδα νὰ τὴ χρησιμοποιήσης γιὰ τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς!

Ἐπειτα ἀπὸ εικοσιπέντε χρόνια ὁ δεκανέας ἦταν πιά ὁ στρατηγὸς Καμπρών ὁ διοικητὴς τῆς παλιᾶς φρουρᾶς στὸ Βατερλώ πὺ ἔδειξε τὸ γνωστὸ σ' ὅλο τὸν κόσμω θάρρος στὴν περίφημη καὶ ἡρωικὴ ἐκείνη ὀπισθοχώρησι.

— Μετὰ τὴν πτώσι τῆς Αὐτοκρατορίας

ΜΙΑ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Ο ΚΑΜΠΡΩΝ

γύρισε κι' αὐτὸς σπῖτι του καὶ ζοῦσε ἡσυχὰ στὸ Παρίσι μέσα στὴ γενικὴ ἀγάπη καὶ ἐκτίμησι.

Ὁ παλῆς του συνταγματάρχης τοσακισμένος ἀπ' τὴν ἡλικία, συνταξιούχος πιά, ἔμαθε μὲ χαρὰ τὴν ἀφιξί τοῦ στρατηγοῦ Καμπρών στὸ Παρίσι καὶ μιὰ μέρα τὸν κάλεσε σὲ τραπέζι, ὅπου φυσικὰ ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι συνάδελφοι καλεσμένοι. Ἡ τιμητικὴ θέσι, στὰ δεξιὰ τοῦ νοικοκύρη, κρατήθηκε γιὰ τὸν Καμπρών.

Ὅταν λοιπὸν κάθισαν πιά κι' ἄρχισαν νὰ τρῶνε, ὁ οἰκοδεσπότης πρόσφερε στὸν Καμπρών ἕνα ποτήρι παλιῦ κρασί, πανάκριβο, πὺ τὸ φύλαγε ἀκριβῶς γιὰ κάτι τέτοιες περιστάσεις. Ὁ Καμπρών ὅμως κύτταζε μ' ἐκπληξί τὸν συνταγματάρχη καὶ ρώτησε κάπως ζωηρὰ:

Τί πράγμα εἶν' αὐτὸ πὺ μοῦ δίνετε;

Περίφημο κρασί τοῦ Ρήνου ἑκατὸ χρονῶν. Δὲν θὰ ξαναβρῆτε εὐκόλα μέσα στὸ Παρίσι τέτοιο κρασί. Εἶναι ἀριστούργημα. Δοκιμάστε καὶ θὰ δῆτε...

— Καὶ ὁ λόγος τῆς τιμῆς μου, συνταγματάρχα, ὁ λόγος τῆς τιμῆς μου; φώναξε ὁ Καμπρών χτυπώντας τὴ γροθιά του ἀπάνω στὸ τραπέζι. Καὶ ἡ Νάντη! καὶ ἡ φυλακὴ! καὶ ἡ χάρι! κι' ὁ ὄρκος μου.

Τάχετε λοιπὸν ξεχάσει ὅλα αὐτὰ, ἀγαπητέ μου φίλε; Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα δὲν ξανάβαλα οὔτε σταγόνα στὸ στόμα μου. Σὰς τ' ὀρκίστηκε καὶ κράτησα τὸ λόγο μου.

Συγκινημένος ὁ γέρο—συνταγματάρχης σκέφτηκε, τί θάχανε ἡ Γαλλία στὴν Νάντη, ἂν δὲν τὸν φώτιζε ὁ Θεὸς νὰ ἐπέμβῃ καὶ νὰ γλυτώσῃ τὸν Καμπρών ἀπ' τὸ μουσκέτο.

Ὅσο εἶπε: Μὲ συγχωρεῖτε, στρατηγέ μου, δὲν τὸ λησμόνησα.

Ἀπ' ἐναντίας σκέπτομαι ἰδίως χωρὶς τὴν πιστὴ αὐτὴ τήρησι τῆς ὑποσχέσεώς σας, ἡ Γαλλία θάχανε τὴν ἀλησμόνητη δόξα πὺ τῆς χαρίσατε.

Μὰ μοῦ φαίνεται πῶς τώρα, δὲν συντρέχει πιά λόγος, νὰ μὴ γίνῃ μιὰ μικρὴ παράβασις τῆς ὑποχρεώσεώς σας ἀδελφί.

Ὁ Καμπρών, ὅμως, ἔμεινε παρ' ὅλα αὐτὰ ἀμετάπειτος.

ΤΥΠΟΙΣ: Ε. Κ. ΤΣΙΝΙΚΑ

Πλατεῖα Ἁγ. Θεοδώρων Σκουλενίου 1

Ἐκτελοῦνται παντὸς εἶδους Τυπογραφικαὶ καὶ Βιβλιοδετικαὶ ἔργασια.

† ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΑΠΡΙΑ

Ἀπὸ τὰ διάφορα πρωταπριλιτικά ψέμματα τῶν ἐφημερίδων, ἄλλα ἔσημείωσαν μικρότερη καὶ ἄλλα μεγαλύτερη ἐπιτυχία, ὅπως πάντα. Ἑλληνικὸ ὅμως πρωταπριλιτικὸ ψέμμα διεθνoῦς ἐπιτυχίας, ὑπῆρξε μόνον ἕνα καὶ ἀμφιβίβλω ἂν μπορῇ νὰ υπάρξῃ ὁμοίω του δεύτερο. Καὶ τὴν ἐπιτυχία αὐτὴ, μιὰ πολὺ παλιὰ ἐπιτυχία, ὅσο κι' ἂν λογαριασθῇ τυχαία, τὴ διεκδικεῖ, μὲ δικαιολογημένη ὑπερηφάνεια, ὁ ὑποφαινόμενος.

Ἦταν λίγος καιρὸς, πὺ εἶχα ἀφήσει τότε τὰ θρανία τοῦ Γυμνασίου καὶ ἔκανα τὰ πρῶτα μου δημοσιογραφικὰ γυμνάσματα σ' ἕνα μακαρίτικο φυλλαράκι τοῦ Πειραιῶς, τὴν «Πρόνοια» τοῦ Λυμπεράκη Ἡρῆς λοιπὸν καὶ τότε ἡ Πρωταπριλιά καὶ φαίνεται ὅτι, ὡς... φιλολογικὸς συντάκτης, ἐκρίθηκα ὁ καταληλότερος νὰ συντάξω τὸ σχετικὸ πρωταπριλιτικὸ. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καθηγητὴς στὸ Γυμνάσιο ἦταν ὁ μακαρίτης Ἰάκωβος Χ. Δραγάτης, ὁ κατόπιν λυμπεράκης τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Δραγάτης ἦταν καὶ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων, ἕνας δραστηριώτατος πράγματι ἔφορος πὺ δημοσίευε συχνὰ στὶς ἐφημερίδες ἀρχαιολογικὰ ἀνακοινώσεις γιὰ τὰ διάφορα εὐρήματα. Αὐτὲς φαίνεται, καὶ κάποια φιλοδοξία νὰ μιμηθῶ τὸν ἀγαπητό μου καθηγητὴ μὺ ἔδωκαν τὴ σοβαρῶτάτη ἐμπνευσι τῆς πρωταπριλιτικῆς φάρακας μου.

Κάθησα καὶ σκάρωσα μιὰ ἀρχαιολογικὴ εἶδησι.

Μιμήθηκα λοιπὸν τὸ ἀρχαιολογικὸ ὄφος καὶ τοῖς τεχνικοῦς ὄρους τοῦ δασκάλου μου, πὺ τοὺς εἶχα πρόσφατους στὴ μνήμη μου, καὶ τρύπωσα σὲ μιὰ γωνία τῆς ἐφημεριδοῦλας τὴν παρακάτω εἶδησι, μὲ τὸν ἀθόρυβο τίτλο Ἀρχαιολογικά:

«Ἀνασκαπόμενον χθὲς τοῦ ἀγροῦ τοῦ Ι. Τζοβάρου παρὰ τὴν θέσιν Κοκκινιά, ἀνευρέθη ἐπιτύμβια πλάξ ἐκ πεντελησίου λευκοῦ μαρμάρου, ὕψους

0,45 καὶ πλάτους 0,17 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, φέρουσα παράστασι ἀνδρὸς γενειῶντος, ἀνέχοντος διὰ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ τείνοντος τὴν

δεξιὰν πρὸς ἀποχαιρετισμόν. Ὑπὸ τὴν παράστασι, καλῶς διατηρουμένην, φέρεται ἐφθαρμένη ἐν πολλοῖς ἐπιγραφῆ δι' ἀρχαίων γραμμάτων ἔχουσα ὡς ἐξῆς:

ΚΡ... ΕΜ... ΟΣ... ΤΩ ΠΑΡΑ...
ΛΥΚΑ... ΧΑΙΡΕΙΝ

Τὸ εὗρημα, παραληφθὲν παρὰ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων, ἀπετέθη εἰς τὸ ἐν τῷ Γυμνασίῳ μουσεῖον.

Αὐτὸ ἦταν ὅλο-ὅλο τὸ περίφημο πρωταπριλιτικὸ. Ποῖος Πειραιώτης νὰ τὸ προσέξῃ; Πέρασε ἀπαράτητο. Τὸ ἄλλο ἀπόγευμα ὅμως ὁ Δραγάτης, πὺ ἔμαθε πῶς ἐγὼ εἶχα σκαρῶσει τὴν εἶδησι, ἦρθε καὶ μὲ βρῆκε, ἀναστατωμένος.

— Τί μοῦ κανες, βρὲ παιδί μου; μοῦ εἶπε. Μοῦ κουβαλήθηκαν σήμερα στὸ μουσεῖο διάφοροι ἀρχαιολογοὶ ἀπὸ τὶς ξένες ἀρχαιολογικὲς σχολῆς καὶ ζητοῦσαν νὰ ἰδοῦν τὴ στήλη. Τὴν εἶδησι τὴν πῆραν ἀπ' τὴν «Πρόνοια» τὸ πρῶτὸ οἱ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν, χωρὶς νὰ φαντισθοῦν βέβαια πῶς εἶναι πρωταπριλιτικὴ, οἱ ξένοι, τὴ διάβασαν, ἔσπασαν τὸ κεφάλι τους οἱ ἄνθρωποι νὰ συμπληρώσουν τὴν ἐπιγραφὴ καὶ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσαν νὰ βγάλουν νόημα — τὸ νόημα νὰ βγάλουν; — κατέβηκαν νὰ ἰδοῦν μόνοι τους τὸ περίεργον εὗρημα. Εἶδα κι' ἔλαθα νὰ τοὺς πείσω πῶς τέτοιο πράγμα δὲν μᾶς ἦρθε στὸ μουσεῖο καὶ πῶς ἡ εἶδησι ἦταν πρωταπριλιτικὸ ψέμμα. Ἀδύνατο νὰ τὸ πιστέψουν! Ἴσως νὰ νόμισαν κιόλα πῶς τοὺς ἐκουρβα τὴν ἐπιγραφὴ, γιὰ νὰ προλάβω νὰ τὴ δημοσιεύσω καὶ νὰ τὴν ἐξημερεύσω ἐγὼ πρῶτος. Τί μοῦ κανες, βρὲ παιδί μου, τί μοῦ κανες; Μᾶς ἐξέθεες καὶ τοὺς ξένους;

Πῶς νὰ καταλάβουν, ἀλήθεια, οἱ καιμένοι οἱ ξένοι μὲ ὅλη τους τὴν ἀρχαιολογικὴ σοφία τέτοια ἐπιγραφὴ; Καὶ ὅμως ἦταν εὐκολώτατη. Τὰ γράμματα ἔπρεπε νὰ τὰ διαβάσουν στὴ σειρά, χωρὶς τὰ χάσματα, καὶ τότε θὰ διαβαζαν: ΚΡΕΜΟΣ ΤΩ ΠΑΡΑΛΥΚΑ ΧΑΙΡΕΙΝ

(Ἡ συνέχεια εἰς τὴν 14 σελίδα)

== Α Μ Ε Σ Π Ο Κ Η Μ Ε Σ ==

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓ. Ν. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

Ο Ιωάννης Βηλαράς γεννήθηκε στα Ιωάννινα τὸ 1771, καὶ τελείωσε ἐκεῖ τὶς σπουδές του διδαχθεὶς ἀπ' τὸν πατέρα του Λατινικά, Ἱταλικά καὶ Γαλλικά. Τὶς ἐ- συνεχίσε στὴν Πάδοβα τῆς Ἱταλίας ὡς φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς· πολλές φορές ὅμως πήγαινε καὶ στὴν Βενετία γιὰ ἐμπορικοὺς λόγους καὶ ἐκεῖ συνδέθηκε μετὰ τὴν κόρη τοῦ Ἀλέκου Γερόπανου. Στὴ Βενετία σύχναζε μαζί με τοὺς ἐπτανήσιους καὶ τοὺς συμπολίτες του στὸ γνωστὸ καφενεῖο Floran ποὺ βρισκότανε στὴν Πλατεία τοῦ Ἁγ. Μάρκου.

Στὰ 1797 τὸν συνέλαβαν μαζί με τὸν φίλο του Ἰωάννη Κρασῶ γιὰ τὸς θεωροῦσαν ὡς ὑπονομεύοντας τὴν ὑπόστασι τῆς πολιτείας ἐπειδὴ τὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ἐκείνη ὁ στρατὸς τοῦ Ναπολέοντα ἐκαίρνε τὴ Βενετία, καὶ τὸ γεγὸνός αὐτὸ εἶχε κάνει τὸν Βηλαρᾶ νὰ ὀνειροπολῆ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας του, ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Ὁ Σπύρος Λάμπρος εἶχε τὴν εὐτυχία ν' ἀνεύρη τὰ πρακτικὰ τῆς δίκης στ' ἀρχές τῆς Βενετίας. Κι' ἀπὸ κεῖ μαθαίνουμε ὅτι ἡ δίκη διακόπηκε ἐπειδὴ μεσολάβησε ἡ πτώση τῆς Βενετίας—24 Ἰανουαρίου 1797.

Τὰ ἔγγραφα τοῦ Βηλαρᾶ χαθήκανε γιὰ λίγον καιρὸ, καὶ ξαναβρίσκονται στὰ 1801. ὅταν ἦτανε γιαιτρός τοῦ γιου τοῦ Ἀλῆ Πασῶ, Βελῆ, τὸν ὁποῖον συνωδεύει σὰν ἰδιώτης καὶ σὲ πολλές ἐκστρατείες, ὅπως π. χ. στὴν Πελοπόννησο, στὸ Ρουχτισόκι, στὴ Μακεδονία, κ. τ. λ.

Στὰ 1812 ἔνω βρισκότανε στὴν Τριπολιτὴ ἔγραψε δυὸ ἀπ' τὰ ὀραιότερά του ποιήματα: τὴν Ὁδὴ καὶ τὴν Παρωδία τῆς Τριπολιτιᾶς. Τὸν ἴδιο περίπου καιρὸ τὸν βρίσκουμε στὰ Ἰωάννινα νὰ ζῆ ἡσυχάστερο βίον ὡς γιαιτρός τοῦ γυναικωνίτη τοῦ Βελῆ, ὅπου εἴλκυσε τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐχτίμηση ὅλων του τῶν συμπολιτῶν.

Ὁ Βηλαρᾶς ἐκτὸς ἀπὸ γιαιτρός ἦτανε καὶ μεγάλος ποιητῆς γιὰτ' ἦτανε φύσει εὐαίσθητος. Ἡ πολυμαθεία του καὶ ἡ εὐστροφία τοῦ πνεύματός του κατὰπληξε πολλούς. Ὁ διάσημος Ὀλάντ γράφει γιὰ τὸν Βηλαρᾶ: «Στὶς διάφορες συνομιλίες μου βρῆκα τὸν Βηλαρᾶ ἄντρα πολυμαθῆ καὶ εἰδήμονα τῆς φυσικομαθηματικῆς ἐπιστήμης» καὶ πιστεύω ὅτι εἶναι ὁ πρῶτος βοτανικός τῆς Ἑλλάδος». Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἄς λάβῃ ὑπ' ὄψη του ὁ ἀναγνώστης ὅτι ἡ βοτανικὴ ἦτανε ἀπαραίτητο στοιχεῖο γιὰ τὴν ἱατρικὴ.

Ὁ Βηλαρᾶς πέθανε σχεδὸν φτωχὸς γιὰτὶ στὴ πολιορκία τοῦ Ἀλῆ Πασῶ (1820), καταστράφηκε τὸ σπίτι του αὐτὸς δὲ γυμνὸς καὶ πεινασμένος κατῶρθωσε νὰ σωθῆ μαζί με τὴ γυναῖκα του—τῆς ὁποίας τὸνομα εἶναι ἄγνωστο, πιθανὸν ὅμως νάτανε ἡ κόρη τοῦ Γερόπανου.

Μετάφρασε πολλὰ ἀρχαῖα κείμενα στὴ δημοτικὴ τὸν «Κρίτωνα» τοῦ Πλάτωνα καὶ μέρος ἀπ' τὸ δεύτερο βιβλίον τοῦ Θουκυδίδη. Τῆς μετάφρασης προηγῆθηκε ἡ «μικρὴ ὀρμηγία γιὰ τὰ γραμματα καὶ ὀρθογραφία τῆς ὀρμηγικῆς γλώσσας», μετ' ἀφιέρωση «στον σοφολογιώτατο κυρ Ἀθανάσιον Ψαλῆδα ἀρχιδιδασκαλον κα ἐπιστημονα του ἐλληνικοῦ σχολιουτον Γιαννηνον».

Στὰ 1827 στὴν Κέρκυρα ὁ Ἀθ. Πολίτης ἐξέδωσε ποιήματα καὶ μεταφράσεις τοῦ Βηλαρᾶ μετ' ἰτίλο: «Ποιήματα καὶ Πεζὰ» στὰ ὁποῖα ἦτανε κι' ἡ μετάφραση τῆς Βατραχομουμαχίας τοῦ Ὀμήρου. Ὁ Βηλαρᾶς γράφοντας μετ' ἐπιχειρήθηκε δικὸ του γραφικὸ σύστημα ἐφαρμόζοντας τὴν φωνητικὴ γραφῆ. Εἶναι ἕνας ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους δημοτικιστῆς μας. ἔλεγε δὲ ὅτι ἡ ἀπλὴ μας γλῶσσα ἔχει ἀστέρευτους θησαυροὺς ἀπὸ χάρες καὶ νο-

(Ἡ συνέχεια στὴν 10ην σελίδα)

== Α Μ Ε Σ Δ Ε Γ Ε Σ Ο Μ Ε Θ Α ==

ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. Κ. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ

Στὴ δύσκολη ἐποχὴ ποὺ περνᾶμε ἀποτελεσματικὸ φάρμακο γιὰ νὰ ξεχάσουμε τὶς καθημερινές* μας στενοχώριες θὰ μᾶς ἔδιναν τὰ ταξείδια. Τὰ νοερά βέβαια, ἀφοῦ τὰ πραγματικὰ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατα. Καὶ ἔνα τέτοιο θὰ ἐπιχειρήσουμε μετ' ὁ σημερινὸ σημείωμά μας.

Τὸ ταξεῖδι αὐτὸ θὰ εἶναι ἀνέξοδο καὶ πολὺ γρήγορο. Τὸ τραῖνο τῆς φαντασίας ὡς γνωστὸν ταξεῖδεύει ταχύτατα.

Γιὰ τόπο τοῦ ταξεῖδους, μετ' ἡ ἀδεία τοῦ ἀναγνώστη διάλεξα ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ εὐτυχισμένο παρελθόν, κι' ἰδιαίτερα τὸ ἀναφερόμενο στὰ παλιὰ Ἀθηναῖκα κάρναβάλια.

Βρισκόμαστε στὰ 1879. Ἡ ὁδὸς Αἰόλου ὁ μεγάλος δρόμος ὅπως τὴν ὀνόμαζαν τότε εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἕνα εὐθυμο καὶ πολύχρωμο πλήθος. Μασκαράδες παντὸς εἶδους κυκλοφοροῦν δίνοντας ἕναν εὐθυμο τόνο μετ' ἰς φωνῆς καὶ τὰ τραγούδια τους. Οἱ κοπέλλες ποὺ εἶναι στὰ μαλκόνια τῶν γύρω ἀρχοντικῶν σπιτιῶν, πολλὰ τῶν ὁποῖων ἀκόμη σώζονται ρίχνουν ἄνθη καὶ σκορποῦν χαμόγελα στοὺς λιμοκοντόρους ποὺ περιδιαβάζουν ἀπὸ κάτω.

Οἱ Γιορτῆς ἀρχίζουν μετ' ἡ παρέλασι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Καρναβάλου τοῦ Α' ποὺ ἐμφανίζεται ἀκολουθούμενος ἀπ' ὅλες τὶς ἀτραξιὸν τῆς ἐποχῆς, τὸ φασουλή, τὴ γκαμήλα, τὰ ρόπαλα καὶ τὸ γαϊτανάκι. Ἀκολουθοῦν μεγαλοπρεπῆ ἀνθοστολίτια ἄρματα γεμάτα ὁμορφες κοπέλλες ποὺ ρίχνουν ἄνθη καὶ σερπαντίνες στοὺς γλεντιζέδες ποὺ τὰ τριγυρίζουν. Ἀμάξια μετ' ἰς κυρίους φρακοφόρους, καὶ κυρίες, μετ' ἰς κρινολίνα καὶ φορέματα στυλ κλείνουν τὴν πομπή. Στὸ τέλος τῆς παρελάσεως τὰ ὀραιότερα ἄρματα ἐπαιρναν βραβεῖα ἀπ' τὸ κομμάτι τοῦ ἑορτασμοῦ κι' ἐπακολουθοῦσι γενναῖα κρασκατάνυξις μετ' ἰς πρωίας...

Στὰ μετέπειτα χρόνια ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του καὶ ὁ Θεοδοσίου, ὁ πνευματωδέστατος τύπος τῆς παλιᾶς Ἀθῆνας μετ' ἰς κλασσικὸ ἀλλὰ καὶ τόσο ἐξυπνο ἀστεῖο του τὸ πανεπιστήμιο. Ἦταν ἀνεβασμένος σ' ἕνα κάρρο ὅπου εἶχε τοποθετημένον ἕνα φουῖνο σὸν ὁποῖον ἐμπάζε κουτσουρα κι' ἐβγαζε τοῦβλα ὑπαινισσόμενος τὴν ἀμάθεια ποὺ ἐπικρατοῦσε τότε στὸ φοιτητικὸ κόσμο.

Ὅταν νύχτωνε τὸ γλέντι μετεφέρετο στὰ σπίτια. Ὁ χορὸς ἀνοίγε μ' ἕνα περίεργο τραγούδι, μὴ κατηγορία ἐναντίον τῆς γάτας τοῦ σπιτιοῦ.

Κατηγοροῦν τὴ γάτα μὲς καὶ τὴνε λένε γαῖα ποῦχει τὰ μάτια γαλανὰ καὶ τὴν οὐρὰ μακραιά. Ἡ κατηγορία αὐτὴ κατὰ τὴν γάτα ἔμεινε

ἀνεξήγητο μυστήριον τῆς ἀποκρηᾶς. Οὔτε ποῖος οὔτε γιαιτὶ τὴν κατηγορεῖ μᾶς λέει τὸ τραγούδι.

Ἡ μόνη πιθανὴ ἐκδοχὴ εἶναι ἡ σάτυρα τῶν εἰδυλλίων ποὺ πλέκονται τὴν ἐποχὴ αὐτὴ στὰ κεραμίδια τῶν Ἀθηναϊκῶν σπιτιῶν. Δημόσιοι χοροὶ τότε δὲν ὑπῆρχαν. Γι' αὐτὸ ὅλα τὰ ἀποκρηάτικα γλέντια γίνονταν στὰ σπίτια.

Ἐχορεύοντο ἑλληνικοὶ χοροὶ μετ' ἰς τοπικὰ ὄργανα, ποὺ καὶ ποὺ νὰ συναντοῦσε κανεὶς στὰ πιδ πλούσια καὶ πιδ προουδευμένα σπίτια τῆς ἐποχῆς εὐρωπαϊκοὺς χοροὺς καὶ μάλιστα κατὰ προτίμησι βάλς, λανσιέδες, καντρίλλιες καὶ μενουέττο.

Τὸ τελευταῖο ἰδίως ἐλάσασε γιὰ πρώτη φαρὰ στὴν Ἀθῆνα ἡ κόμισσα Ριανκούρ σὸν περίφημο χορὸ τῆς τὸ Γενάρη τοῦ 1903 ποὺ ἔκανε κρότο στὴν Ἀθηναϊκὴ κοινωνία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡ συνήθεια τῶν δημοσίων χορῶν ἀναπτύχθηκε κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἔθεωρετο ὁ χορὸς τοῦ Παρνασσοῦ ποὺ τιμοῦσε μετ' ἡ παρουσία τῆς ἡ Βασιλικῆς Οἰκογένειας, καὶ τῶν Συντακτῶν ποὺ γίνονταν τελευταῖα Κυριακὴ τῆς ἀποκρηᾶς. Ὁ Φανὸς ποὺ κυκλοφοροῦσε κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ χοροῦ ἀποτελοῦσε τὸ κλοῦ τῆς βραδυᾶς. Οἱ διαπρεπέστεροι σατιρικοὶ καὶ δημοσιογράφοι συνεργάζονταν σ' αὐτόν.

Ἡ Καθαρὴ Δευτέρα εὐρίσκετο τοὺς Ἀθηναίους στὶς στήλες τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ὅπου πήγαιναν κατὰ τὰ παλαιότερα ἰδίως χρόνια νὰ γιορτάσουνε τὰ Κούλουμα.

Μασκαράδες καὶ πολῖται στὶς κολώνες νὰ βρεθῆτε...

Αὐτὸ ἦταν τὸ σύνθημα τῶν ἑορταστῶν ποὺ κατέληγαν στὶς κολώνες σὲ μεγάλη συγκέντρωση τὴν ὁποῖαν τιμοῦσαν καὶ οἱ πρῶτοι Βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος Ὁθων καὶ Ἀμαλία.

Ἐτσι γιορτάζονταν στὴν παλιὰ Ἀθῆνα τὰ κάρναβάλια. Ἀπλὰ καὶ φτωχικὰ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἀπελευθέρωσης μας, πλουσιώτερα καὶ μεγαλοπρεπέστερα κατόπιν.

Φοβᾶμαι πὼς τὰ κάρναβάλια αὐτὰ δὲν θὰ ξαναγυρίσουν. Ὅχι γιαιτὶ ἔλειψε τὸ κέφι. Μὰ γιαιτὶ συνδέονται μετ' ἡ ἐποχὴ ποὺ ὅσο περνᾶει ὁ καιρὸς τόσο καὶ μακραίνει, τόσο καὶ γίνεται πιδ ἀχνή. Καὶ σήμερα ἄλλοι νόμοι Κάθε ἐποχὴ ἔχει τὸν τόνον τῆς καὶ τὸν τρόπο τῆς...

Αὐτὴ ἦταν σὲ λίγες γραμμῆς ἡ ἀποκρηὰ τῆς παλιᾶς Ἀθῆνας. Μικρὸ βέβαια τὸ ταξεῖδι ἐλπίζω ὅμως εὐχάριστο. Δὲ μοῦ ἐπιτρέπει ἄλλωστε καὶ περισσότερα ὁ περιορισμένος χρόνος τοῦ περιοδικοῦ. Κ. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ

(Συνέχεια απ' το προηγούμενο)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Η Ήτανε ένα ώμορφο καλοκαιρινό πρωί όταν φτάσανε στο Γιβραλτάρ κι' είχανε περάσει τρείς ευτυχισμένες βδομάδες από την ημέρα εκείνη. Η Θεοπεσία δέν ήτανε δλη την ημέρα με τον αγαπημένο της, αλλά τον αισθανόντανε κοντά της και ήξερε ότι δέν ήτανε δυνατόν να της φύγη. Ήπειτα ο Φούλκε της φερνότανε με τη μεγαλύτερη ευγένεια. Στεκόντουσαν και στα μικρότερα μέρη, της έδεχνε δλα τα αξιοπερίεργα, και της αγοράζε πάντα κάτι για ανάμνησι του κάθε μέρους. Στο Γιβραλτάρ αγοράσανε έφημερίδες, αλλά ενώ ο Ριόθλεσλυ τις άνοιξε βιαστικώς για να διαβάση τα του γάμου της Κυρίας Σκάρλετ εξαφνα τα μάτια του διαβάζουνε: «Αίφνιδιος θάνατος του Δουκός του Δούουτρου».

Διάβασε σαν να μην ένοουσε τί συμβαίνει και άξαφνα χλωμός με μάτια κλειστά ακούμπησε το κεφάλι του μέσα στα χέρια του με το βλέμμα άπλανές. Είχε πεθάνει την παραμονή του γάμου τους... ώστε αυτή ήτανε ελεύθερη... Έλεύθερη κι' αυτός δεμένος...

Τι έχεις, Φούλκε; τον έρώτησε η Θεοπεσία που καθότανε σε μία πολυθρόνα απέναντί του.

Τίποτε, απήντησε, ενώ σηκώθηκε για ν' αποφύγη το άγγιγμα του χεριού της. Μη μ' ένοχλῆς σε παρακαλώ, δέν έχω τίποτα

— Γιατί μου μιλάς έτσι, είπεν η Θεοπεσία. Πές μου τί σου συμβαίνει... Θα προσπαθήσω να σε παρηγορήσω.

Έσού να με παρηγορήσεις! έσού που είσαι η καταστροφή μου! Αφσέ με. Έγω ανάγκη να μείνω μόνος.

— Τι έννοεις; τον έρώτησε τρέμουσα. Φούλκε απάντησέ μου.

Τί θές να σου πώ; Τί περιμένεις ν' ακούσης από μένα; Θα ήθελα να μη σε είχα γνωρίση ποτέ! Η φωνή του ήτανε άγρια, αλλά άφου πρόφερε τη φοβερή αυτή φράσι έφάνηκε μετανοημένος.

— Συχώρεσέ με, είπεν, δέν ξέρω τί λέω μόνο σε παρακαλώ άφισέ με μόνάχο. Η Θεοπεσία έμεινε για μία στιγμή κεραυνόπληκτη κι' ύστερα ήσυχα—ήσυχα έφυγε απ' το καρρέ.

Ανέβηκε στη γέφυρα με τα μάτια πλημμυρισμένα από δάκρυα και ξαπλώθηκε σε μια πολυθρόνα. Τί του είχε κάνει για να της μιλήση έτσι; «Ήτο η καταστροφή του» Κάτι είχε συμβῆ, κάτι που είχε διαβάση σε κάποια έφημερίδα! Αλλά τί; Όταν του πρότεινε με τη παιδική της άφέλεια να πανδρευθούνε έννοουσε άπλώς να την πάρη μαζί του και να ταξιδεύουνε αλλά τώρα άουχισε να καταλαβαίνει πως ο γάμος τους ήτανε έμπίδιο στον Φούλκε για να παντρευθῆ με άλληνε και πιθανόν αυτός να μην ήτανε τώρα ευχαριστημένος.

Της ήλθε σαν άσφύξια και τα δάκτυ-

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΙΓΙΔΟΣ

λά της σπασμωδικά έσφιγγαν το στήθος της. "Αν ούτῆ ήταν η άφορη δλου του κακού!

Αλλά δέν ύπήρχε λοιπ' ν τρόπος να χαλάση ο γάμος τους; Αφου μάλιστα είχε περάση τόσο λίγος καιρός. Ναι, θα τόλεγε στον Φούλκε και θα τον άφηνε να παντρευθῆ με όποιαν άλλην ήθελε...

Υπέφερε φρικτά, το πρόσωπό της ήτανε χλωμό και τα χέρια της τρέμανε. Και όμως όταν αισθανόνταν τα δάκρυά της έτοιμα να τρέξουνε συγκρατιώτανε με μια ύπερτατη προσπάθεια. Κατέβηκε στη καμπίνα της και κεί κρυφά απ' δλους έκλαψε πικρά, δέν θέλησε δε ούτε να προγευματίση με τη δικαιολογία πως είχε πονοκέφαλο.

Ακόμα και στο γεύμα όταν ο Ριόθλεσλυ την ρώτησε έξω από την πόρτα της αν θέλη να τις στείλη τίποτα αυτή του απήντησε όχι, ευχαριστή- μένη που αυτός δέν μπορούσε να δῆ τα δάκρυά της.

Λυπούμαι πολύ που έγοις πονοκέφαλο έξηκολούθησε ο Φούλκε με ευγένεια. Αλλά θα σου κάνη καλό αν πάρης κάτι τι.

Κι' ενώ η Θεοπεσία εξακολουθούσε ν' άρνῆται — Έλα δώ στην πόρτα! της είπεν. Θέλω να σε δώ κι' αυτή συνηθισμένη πάντα να ύπακούη, σηκώθηκε, τακτοποίησε λίγο τα μαλλιά της κι' άνοιξε την πόρτα που δέν ήτανε κλειδωμένη αλλά ο Ριόθλεσλυ δέν συνήλιζε ποτέ να μπαίνει στην καμπίνα της.

Όταν την είδε τόσο χλωμή και τόσο λυπημένη άρχισε να τον τύπη η συνείδησίς και της είπεν με γλυκύτητα:

— Ημουνα κακός μαζί σου Θεοπεσία. Αλλά μην πάρης κατάκαρδα μία—δυό λέξεις που σου είπα.

Αυτή τον κύτταξε με άπορία «Έσού που είσαι η καταστροφή μου» Θα ήθελα να μη σ' είχα γνωρίσει ποτέ. Τα λόγια αυτά άντηχούσαν άκόμη στ' αυτιά της, αλλά είχε τόσο καλό χαρακτήρα ώστε δέν του φανέρωσε τίποτα.

— Μην το συλλογίζεσαι, απήντησε με το συνηθισμένο της γλυκό τόνο. Δέν με πειράζανε και τόσο, αλλά είναι αυτός ο φοβερός πονοκέφαλος!

Δέν δοκιμάζεις λίγη σαμπάνια; Θα σε κάνη να συνέλθης. Να σου φέρω λίγη;

— Όχι σ' ευχαριστώ!

Θά μου έκανες μεγάλη χάρη...

Έσκέφθηκε πως ήτανε προτιμώτερο να ύπακούη! άρκετά τον είχε στενοχωρήσει. Γι' αυτό πήρε την σαμπάνια που της έφερε αλλά δέν την ήπιε. Ένώ ο Ριόθλεσλυ προσπαθούσε να πείση τον έαυτό του ότι ένα παιδι σαν τη Θεοπεσία θα τα ξεχνούσε δλα με τον ύπνο. Και ήσυχος παραδόθηκε πάλι στους ρεμβασμούς του που τους συνάδευε τώρα ένα άλλόκοτο αίσθημα.

Είχε επί τέλους έκδικηθῆ.

(Η συνέχεια στο έρχόμενο)

ΕΤΟΙΜΑΣΟΥ ΝΑ ΠΕΘΑΝΗΣ ΣΤΙΣ 8 1)2

(Συνέχεια απ' το προηγούμενο και τέλος)

Και τότε τα μάτια του Λατόν χαμηλώσανε απότομα. Λατόν, περίμενε σε παρακαλώ στο πλαϊνό δωμάτιο! είπεν ο Σαρντόν με γαλήνια φωνή. Κι' έσού Μπρίγκς κράτησέ του λίγη συντροφιά, ως που να τα τον φωνόξω πάλι.

— Όταν ο Λατόν κι' ο Μπρίγκς βγήκανε απ' το δωμάτιο ο Μπαριώ ψιθύρισε μ' έκπληξι στον Σαρντόν:

— Μα τί καμώματα είν' αυτά που κάνεις; Για ποιο λόγο αυτές η λεπτότητες κι' η προφυλαξεις; Διάβολε άπλούστατα! έξήγησε σιγο μ' έντονα ο Σαρντόν. Γίνονται όλ' αυτά γιατί έχομε έδω αυτόν τον «Χ. Κ.» Είναι ο Λατόν!

— Και πως το ξέρεις; πετάχτηκε και είπεν ο Μπαριώ σκιρτώντας. Πως θα το άποδείξη;

— Το ξέρω γιατί μου το βροντοφώνησε η ψυχή μου! μούγγρισε πνιχτά ο Σαρντόν κι' άμέσως διέταξε δύο άστυνομικούς να κάνουν έρευνα στο δωμάτιο του Λατόν.

— Τίποτα όμως το άποκαλυπτικό δέν μαθεύτηκε απ' αυτή την έρευνα. Τίποτα δέν έδειχνε ότι ο Λατόν και ο «Χ. Κ.» ήτανε το ίδιο πρόσωπο. Ήτανε ο γυιός φτωχών και τίμιων γονέων κι' δλόκληρη τη ζωή του την περάσε σαν ήσυχος καμαριέρης.

— Μα ακριβώς κάτι τέτοια πρέπει να περιμένουμε σχετικά με τον «Χ. Κ.»! έλεγε διαρκώς ο Σαρντόν. Τέλος άφου περάσαν κάμποσες ώρες από τότε που ο Λατόν βρίσκονταν στην Ασφάλεια, ο Σαρντόν κάτι σκέφτηκε και χαρούμενος χ' ύπησε άποφασιστικά το κουδούνι του γραφείου του κι' έφώναξε! «Μπρίγκς φέρε έδω σε παρακαλώ τον Λατόν».

— Μόλις αυτός μπῆκε μέσα ο Σαρντόν χωρίς να του δώση καμμιά έξήγησι του έδωσε στο άριστερό του χέρι το μοιραίο ρολογάκι. Ο Λατόν στην αρχή έκανε τον άδιάφορο, άλλ' άμα είδε τους δείκτες του ρολογιού πουδειχναν 8 και 28' το πρόσωπό του γέμισε τρόμο κι' άγωνία.

— Μα, κύριε Σαρντόν είπεν τότε δῆθεν άδιάφορα γιατί δείχνει αυτό το ρολόι 8 και 28' ενώ η ώρα είναι μόλις 4 και 15!

— Θεέ μου, δλότελα τρελλός είναι αυτός ο Σαρντόν! σκέφτηκε ο Μπαριώ ανατριχιασμένος. Αν ο Λατόν είναι άθῶρος και δέν βγάλε φυσικά το ρολόι απ' το χέρι του, θα πεθάνη άδικα από φριχτό θάνατο! Μόλις ένα λεπτό της ώρας άκόμα κι' ο λεπτοδείκτης θα δείξη 8 1)2!

— Μπα, δέν πειράζει, Λατόν! είχε πῆ έντωμεταξύ ο Σαρντόν δῆθεν άδιάφορα. Γι' μάς μέλλει έμάς τι ώρα δείχνει το ρολόι σου; Αφσέτο να δουλεύη έτσι! Νά, σ' ένα λεπτό θα δείξη πιά 8 1)2, Έκείνο που υ' ένδιαφέρει έμένα, είναι ότι θαυμάζω μ' δλη μου την ψυχή ούτόν τον «Χ. Κ.»! Είναι μεγαλοφυής έγκληματίας τέλος πάντων. Θα

λυπηθώ πολύ, αν τελειώση άδοξα το μαύρο — μα ύπέροχο κι' άνυπέρβῆτο—στάδιό του, στο βρώμικο κελλι μιας φυλακής! Θα προτιμούσα γι' αυτόν έναν θάνατο ήρωικό, ψηλό, άντάξιο του καί...

— Μια άγρια λάμψη φώτισε τα σκοτεινά μάτια του Λατόν. Τα χείλια του μαρμαρώσανε, σφιχτήκανε κι' άσπρίσανε. Το λεπτό, χλωμό πρόσωπό του παραμορφώθηκε σε τέτοιο σήμειο, ώστε έμοιαζε με πρόσωπο τρελλού μανιακού, που άποφασίζει λυτισμένος από ύπερφυσικές δυνάμεις, ν' αυτοκτονήση... Έ, ναι! ούρλιασε στα τελευταία μ' αφάνταστη λύσα. Ημουνα ένας μεγαλοφυής έγκληματίας! Και πεθαίνω ήρωικά άντάξιά μου...

Δέν πρόλαβε ν' άποτελειώση τη φράσι του... Το πρόσωπό του παραμορφώθηκε από άνείπωτη φρίκη... Ένας συγκλονιστικός σπασμός τίνανε το κορμί του. Και σωριάστηκε χάρω άψυχος. Το ρολόι του χεριού του έδειχνε ακριβώς 8 1)2 !!!

Ο Σαρντόν κύτταξε το παραμορφωμένο εκείνο πτώμα με φρίκη. Και μουρμούρισε πνιχτά: Ο Λατόν, ο «Χ. Κ.» δηλαδή θέλησε να τιμωρήση τον έαυτό του και τον τιμώρησε άντάξιά του!

— Αυτός ήτανε ο έπικήδειος του μεγάλου εκείνου έγκληματία!

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Το ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ άντιπροσωπεύτηκε στην κηδεία του μεγάλου ΠΑΛΑΜΑ μας απ' τους συνεργάτες του Κυρίου Κυρίους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ Γ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ και ΔΗΜΗΤΡΙΟ Β. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟ. Επίσης το περιοδικό μας προσέφερε διά του Διευθυντού του για τη μνήμη του, 2000 δραχμές ύπέρ του Άσολοδών Ανιάτων.

— Στο θέατρο «ΚΥΒΕΛΗΣ» θα όργανωθούνε ένδιαφέρουσες όμιλίες για το θέατρο και την ποίηση με όμιλητές τους άρμοδιώτερους λογοτέχνες μας και άνθρώπους του θεάτρου. Η διαλέξεις αυτές θα διαιρεθούνε σε δυό σειρές και θα γίνωνται κάθε Τρίτη και Παρασκευή, Την Παρασκευή θα γίνωνται η όμιλίες για την ποίηση και πρώτος όμιλητής θα είναι ο Άκαδημαϊκός κ. ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΛΑΣ με θέμα: «Κωστής Παλαμάς». Ο άκολουθήσουνε όμιλίες του Άκαδημαϊκού κ. Γρ. Ένοπούλου, του κ. Μ. Ροδά, της κ. Άθ. Ταρσούλη και του κ. Ούράνη. Η διαλέξεις για το θέατρο θα γίνωνται κάθε Τρίτη στις 4 μ. μ. με πρώτο όμιλητή τον κ. Θ. Συναδινό.

— Ο καιρός, δλο το Μάρτη σ' άντίθεση με τις άξέχαστες λιακάδες του Γενάρη και του Φλεβάρη ήτανε έλεινός. Ήρθε δηλαδή ο Μάρτης φέτος για να μάς κάνει να μην ξεχάσουμε την παροιμία του Έλληνικού Λαού που λέει: «Μάρτης γδάρτης και παλουκοκάφτης. ΟΓΕΡΩ ΣΟΦΟΣ

† ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Η Λ Α Μ Π Ρ Η

Νά την η Λαμπρή με τα λουλούδια
Κόψετε, παιδιά την πασχαλιά
κι' δλα με χαρῆς και με τραγούδια
τρέξετε ν' αλλάξουμε φιλιά.

Σήμαντρα γλυκά βαροῦν άκόμα
και μοσκοβολούν οι έκκλησιές.
μόσκος τα φιλιά στο κάθε στόμα
τα φιλιά της άνοιξης δροσιές.

Πάμε να στρωθούμε στο χορτάρι
και τ' άρνι μας ψήνεται σιγά
και με της Ανάστασης τη χάρη
φέρετε να τσουγκρίσουμε τ' αυγά.

ΓΙΑΝΝΗ ΦΛΙΑΣΙΟΥ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΥΡΟΦΟΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ποιές είναι αυτές οι τολμηρές γυναίκες που μπόρεσαν να καταπατήσουν τη φυσική δειλία τους και να δολιθοῦν με τόσο θάρρος για να περπατήσουν τέτοιαν ώρα δεξω στα ἔρημα μονοπάτια τῆς Ἰουδαίας;

... Ποιές είναι αυτές και που πηγαίνουν; κάποιον μεγάλο κινδὸ φαίνεται γὰρ παθάν και σὰν τρελλές ἀπ' τὸν πόνον τους πηγαίνουν ποῦ;

... Ποιές είναι;...

— Είναι οἱ τρεῖς μυροφόρες γυναίκες, εἶναι οἱ πιστὲς και πέρα ἀπ' τὸν τάφο μαθήτριες Ἐκεῖνου ποῦ γιὰ τὴν ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων ξεψύχησε σὰν κακοῦργος πᾶνω στὸ σταυρό. Εἶναι οἱ Πονεμένες μαθήτριες ποῦ φορτωμένες μῦρο και λουλούδια ξεκινοῦν νύχτα - νύχτα νὰ πᾶν νὰ ράνουν τὸν Δάσκαλο τὸν πεθαμένον παιά.

Ναί εἶναι οἱ ἀλλές και καλές; αὐτὲς γυναίκες ποῦ μπρὸς στὴν ἀγάπη τους σ' αὐτὸν ποῦ τοῖς ἐγνώρισε τὸ δρόμο πρὸς τὴν εὐτυχία, δὲν φοβοῦνται οὔτε τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, οὔτε και τὰ ἀγρία στοιχεῖα τῆς νύχτας γιατί νοιώθουν πῶς ἔχουν ἀόρατους συνοδοὺς οὐρανόσταλτους και μπρὸς στὴ δύναμι τοῦ Θεοῦ ποῖος θὰ τολμοῦσε νὰ τις θίξει;...

Ἀπαλὲς ψυχές, θεῖες γυναίκες! Μὴν κλαίτε και ὁ Κύριος ζῆ δὲν πέθανε!...

Μὲ τί χαρά, μὲ τί γοηγοράδα προχωροῦν γιὰ νὰ φτάσουν μιὰν ὥρα ἀρχήτερα στὸν τάφο τοῦ Ἰησοῦ, και βυθισμένες καθὼς πᾶνε στὶς μύχιες σκέψεις τους, μιὰ ὀπτασία τις τινάζει ξάφνου κι' ἕνας ἀνθρώπος προβάλλει μπρὸς τους!

Ποῖος εἶναι;

Τρομάζουν οἱ καλὲς γυναίκες, μὰ ἕνας του λόγος φτάνει γιὰ νὰ τῆς ξαναφέρῃ πάλι σιμὰ στὸν Πολυαγαπημένο...

Εἶμαι Ἐγὼ—τοὺς λέει—και μὴν κλαί-

τε. Εἶμαι Ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπήσατε πιστά, δὲν πέθανε, ἴ' ἐς τε με, μὴν κλαίτε...

Ἦ θέλα Ἀγάπη! Τὸ φῶς ποῦ τις ἐκύκλωσε τις θάμπωσε. Γονάτινος ἐκείνες και στὰ πόδια του σὲ ἔκτασι βαθειὰ πεσμένες δὲν εὔρισκαν λόγια γὰ τοῦ δείξουν τὴν εὐτυχία τους. Μὰ πρὶν προφτάσουν νὰ συνέλθουν ἀκόμα Ἐκεῖνος εἶχε φύγει.

Οἱ γυναίκες ἐπεσθησαν, εἶδαν τὸν Δάσκαλό τους και χαρούμενες ἐγύρισαν πίσω στὴν πόλι γιὰ ν' ἀναγγείλουν πῶς ἀνεστήθη Ἐκεῖνος...

Γ. ΦΛΙΑΣΙΟΣ

ΠΟΙΟΣ ΤΟΝ ΚΑΛΕΣΕ;

Ἐναν καιρὸ οἱ δυὸ Δουμάδες, πατέρας και γιός, ἐδιναν συχνὰ φιλολογικὲς ἐσπερίδες. Σ' αὐτὲς πηγαίνανε και μερικὸι ἐντελῶς ἀγνωστοὶ κι' ἀκάλεστοι.

Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς κίνησε τὴν προσοχὴ κάποιου φίλου τῶν Δουμάδων, ποῦ θέλησε νὰ τὸν γνωρίσῃ. Καὶ ρώτησε πρῶτα τὸν Δουμά πατέρα: Ποῖος εἶναι ὁ συμπαθητικὸς αὐτὸς νέος;... Συστήσέ μου τον. Ὁ πατέρας κύτταξε καλὰ τὸν νέο κι' εἶπε στὸν φίλο του: Μὰ δὲν τὸν ξέρω ἐγὼ... Θᾶνε καλεσμένος τοῦ γιού μου.

Ὁ φίλος τότε τρέχει στὸν Δουμά γιός: Τὸν ξέρεις ἐσὺ αὐτὸν; ἤθελα νὰ τὸν γνωρίσω... Κύτταξε κι' ὁ γιός καλὰ τὸν νέο, κι' εἶπε: Ἄ, μπά! Θᾶναι καλεσμένος τοῦ πατέρα μου!

Ἄπ' τὸ Γαλλικὸ

Ο ΝΑΒΟΥΧΟΔΟΝΟΣΟΡ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 6ης σελίδος)

στιμάδες.

— Τὸ λογοτεχνικὸ ἔργο τοῦ Βηλαρά περιλαμβάνει λυρικά ποιήματα, μύθους και πολλὰ σατυρικά.

— Ὁ Ἰωάννης Βηλαράς ἦταν ὁ ὀδηγητὴς τῶν πρώτων βημάτων τοῦ μεγάλου μας Σολωμοῦ, θὰ μείνῃ δὲ πάντοτε ἀπ' τοὺς πρώτους κομψοὺς χειριστὲς τοῦ συνδυασμένου λυρικοῦ και σατυρικοῦ στίχου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΟΙ ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ - ΓΛΥΠΤΙΚΗ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΑΜΕΔΑΙΟΣ ΜΟΖΑΡΤ

Υπάρχουν μερικοὶ προνομιῶχοι ἄνθρωποι σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, στοὺς ὁποίους ἡ Μοῖρα δίνει σὰν δῶρο τὴ μεγαλοφυΐα. Ἐνας ἀπ' τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοὺς κι' ἀπ' τοὺς πῶ μεγάλους εἶναι ὁ Μόζαρτ. Ἄπ' τὴν παιδικὴν του ἡλικία ἡ ἔξοχη μουσικὴ τέχνη του εἴλκυσε τὸν θαυμασμό. Σ' ἕνα σπίτι τῆς Σαλτσβούργης, ἀπάνω σὲ μιὰ μαρμάρινη πλάκα διαβάσει ὁ κάθε διαβάτης: «Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι γεννήθηκε ὁ Βόλφραγγ Ἀμεδαῖος Μόζαρτ στὶς 27 τοῦ Γενάρη στὰ 1756». Ὑστερα ἀπὸ ζωὴ γεμάτη τιμὲς και δόξα, ἀλλὰ κι' ἀπὸ στενοχώριες και στερήσεις πέθανε στὴ Βιέννη στὶς 5 τοῦ Δεκεμβρῆ στὰ 1789 ἐνῶ εἶχε διορισθεῖ ἀρχιμουσικὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, κι' ἐμελλε νὰ μεγαλοουγγήσῃ ἀκόμη περισσότερο, ἀφοῦ εἶχε ἐλευθερωθῆ ἀπ' τις ὕλικες φροντίδες και τις στερήσεις.

— Στὴ Σαλτσβούργη, ὁ πατέρας του Λεοπόλδος Μόζαρτ, ἦταν ἀρχιμουσικὸς στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἀρχιεπισκόπου, μὲ πολὺ μικρὸ μισθό. Εἶχε ἐπτά παιδιά, ἀλλὰ τὰ δύο μόνο τοῦ ἔζησαν: μιὰ κόρη ἡ Ἄννα Μαρία, κι' ὁ μικρότερος γιός του Βόλφραγγ.

— Ὅταν ὁ πατέρας παρέδιδε μάθημα πιάνου στὴν Ἄννα Μαρία, ποῦ ἦταν τότε ἐπτά χρονῶν ἐρχότανε σιγὰ σιγὰ κι' ὁ Ἀμεδαῖος στὸ δωμάτιο, καθότανε σ' ἕνα κάθισμα κι' ἀκουγε μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι. Ὅταν ἕνα ἀπόγεμα ὁ πατέρας ἐπῆνεσε τὴ μαθήτριά του, ἐπειδὴ ἔπαιξε ὠραία και χωρίς λάθος ἕνα μικρὸ μουσικὸ κομμάτι, ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος φώναξε ἔξαφνα:

— Μπαμπὰ κι' ἐγὼ μπορῶ!

— Ὁ πατέρας του γέλασε, χάριδεψε τὸ παιδάκι του ποῦτανε μόλις τριῶν ἐτῶν, τὸ κάθισε ἐπὶ κάθισμά του κι' ἄρχισε νὰ διαβάξῃ τὴν ἐφημερίδα του. Ἡ μητέρα κι' ἡ κόρη καθίσανε στὸ μάγγανο κι' εἶχαν ἐκεῖ ὅλη τους τὴν προσοχὴ. Τοτε ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος χωρίς νὰ τὸν καταλάβῃ κανεὶς σηκώθηκε ἀπάνω στὸ κάθισμά του ποῦ βρισκόνταν μπροστὰ στὸ πιάνο, κι' ἄρχισε νὰ παίξῃ σιγὰ-σιγὰ στὴν ἀρχὴ κι' ὅταν βρῆκε τοὺς τόνους, φώναξε μὲ χαρά:

— Ἄκουσε με μπαμπὰ, ἀλήθεια μπορῶ!

— Καὶ τὸ ἀγοράκι ἔπαιξε τὸ κομμάτι μὲ τόσο ἐκφραση και τόσο ὠραία, ὥστε δάκρυα ἀνεβήκανε στὰ μάτια τοῦ πατέρα του. Πῆρε κατὰσυχνημένος στὴν ἀγκαλιά του τὸ ἀξιοθαύμαστο παιδάκι, το φίλησε κι' εἶπε:

— Ἀμεδαῖε μου, μιὰ μέρα θὰ γίνῃς μεγάλος μουσικός!..

— Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα, τὸ παιδί εἶχε τὴν ἄδεια νὰ παίξῃ στὸ πιάνο ὅσο ἤθελε και

προτὸ ἀκόμα συμπληρώσει τὴν τέταρτη χρονία του εἶχε μάθει πολλὰ μικρὰ κομμάτια. Ὁ πατέρας του τοῦ παρέδιδε τακτικὰ μάθημα, ὅταν δὲ ἔγινε πάντε χρονῶν, ἦτανε ἱκανὸς νὰ παίξῃ δύσκολα κομμάτια μὲ μεγάλη ἐπιδεξιότητα. Ἀρμονία ὅμως δὲν ἤξερε ἀκόμη ὁ μικρὸς Μόζαρτ καθόλου.

* *

Μιὰ μέρα ὁ ἀρχιμουσικὸς Λεοπόλδος Μόζαρτ ἤρθε μὲ τὸν φίλο του τὸν Σάχτνερ σπίτι του γυρίζοντας ἀπὸ μιὰ μουσικὴ συναυλία. Ὁ μικρὸς Ἀμεδαῖος καθότανε σὲ μιὰ καρέκλα μπροστὰ στὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα του, βυθισμένος σὲ δουλειὰ κρατοῦσε μιὰ πένα στὸ χέρι του ποῦτανε καταμελανωμένη κι' ἡ μύτη του και τ' αὐτιά του και τὰ μάγουλά του ἦταν μελανωμένα.

— Τι κάνεις ἐκεῖ, τὸν ρώτησε ὁ πατέρας του μὲ αὐστηρὸ δῆθεν τόνο.

— Μιὰ συμφωνία γιὰ πιάνο! ἀπάντησε θαρραλέα ὁ Ἀμεδαῖος νὰ, τὸ πρώτο μέρος εἶναι ἔτοιμο.

— Αὐτὴ ἡ Συμφωνία σου θὰ εἶναι χωρίς ἄλλο, πολὺ ὠραία! στάσου λοιπὸν εἶπε χαμογελῶντας ὁ πατέρας του νὰ τὴν δοῦμε.

— Ὁ, ὄχι, πατέρα, δὲν εἶν' ἀκόμη τελειωμένη. Ὁ πατέρας πῆρε τὸ φύλλο τοῦ χαρτιοῦ και τὸ παρατήρησε. Ὑστερα γυρίζοντας ἐκπληκτικὸς στὸν φίλο του εἶπε: «Γιὰ δὲς Σάχτνερ, πῶς ὅλα εἶναι σωστά και μὲ τοὺς κανόνες τῆς τέχνης. Μόνο ποῦναι ἄχρηστα».

— Καὶ γιατί εἶν' ἄχρηστα; ρώτησε αὐτός.

— Γιατί ἀπλοῦστατα εἶναι πολὺ δύσκολα γιὰ νὰ τὰ παίξῃ κανεὶς.

— Καὶ τότε σοβαρώτατα λέει ὁ μικρὸς. «Γι' αὐτὸ εἶναι και Συμφωνία ἡ Συμφωνία θέλει μελέτη!».

— Ἐπειτα κάθισε μπροστὰ στὸ πιάνο κι' ἄρχισε νὰ παίξῃ τὸ μελοποίημά του ἀφοῦ εἶπε: Νά, ἔτσι πάει!..

— Τὰ δυσκολώτερα μέρη δὲν τὰ κατάφερε βέβαια τόσο τέλεια ὅσο ἐπιθυμοῦσε, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ δώσῃ στοὺς ἀκροατὲς του μιὰ ἰδέα τοῦ ἔργου του τοῦ ὁποίου ἡ ὀλιγὴ ἐντύπωση θάβγαине ἂν εἶνε τῆ συνεργασία σαλπγγων και τυμπάνων.

* *

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1762 ὁ Λεοπόλδος Μόζαρτ πῆγε μ' ὅλη του τὴν οἰκογένεια στὸ Μόναχο. Ὁ Ἀμεδαῖος τότε μόλις εἶχε μπει στὸν ἕκτο του χρόνον. Ἡ οἰκογένειά του ἔμεινε τρεῖς βδομάδες στὸ μέγαρο ἐνός πρίγκηπα, ὅπου οἱ δυὸ μικροὶ καλλιτέχνες εἴλκυσαν τὴν προσοχὴ ὅλων. Ἐπαιξαν μάλιστα και στὴν Αὐλὴ τοῦ ἐκλέκτορα Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Γ' ὁ ὁποῖος

δταν έφευγαν τους παρακάλεσε να ξαναγυρίσουν το γρηγορώτερο.

— Η θριαμβευτική αυτή έπιτυχία κέντησε ζωηρά τον ζήλο των δύο αδελφών. Μόλις γυρίσανε στο σπίτι τους άρχισαν ή εργασία άπ' το πρωί ως το βράδυ παίζανε μουσική και μελετούσαν, γιατί δεν έπευπε να παραμεληθί κι' ή άλλη μόρφωση. Έξοχη δέ ήταν ή έπιτυχία όταν πήγανε στη Βιέννη στο τέλος του 1762.

Πριν ακόμα φτάσουν στην Προτεύουσα της Αυστρίας, ή φήμη του μικρού καλλιτέχνη είχε διαδοθεί σ' όλοκληρο το κράτος γι' αυτό στους ενδιάμεσους σταθμούς πολλοί ευγενείς ζήτησαν να τον θαυμάσουν. Σε μία πολίχνη Ίψ όνομαζόμενη όπου μείνανε τρεις ώρες, ο μικρός Μόζαρτ δοκίμασε να παίξει πρώτη φορά στο όργαο της εκκλησίας των Φραγκισκανών Οί μοναχοί εκείνη την ώρα καθόντουσαν στη τραπέζι, αλλά όταν άκούσανε μία θεία μουσική νόρχεται από την εκκλησία, τρέξανε όλοι, κι' έμείνανε άφωνοι από θαυμασμό μην πιστεύοντας στα μάτια τους βλέποντας να παίζει το δυσκολώτατο όργανο ένας έξαετής μετρωκος.

**

Την φήμη του Μόζαρτ φέρανε στη Βιέννη μερικοί ευγενείς, που τον άκούσανε στο ταξίδι του. Γι' αυτό όταν ή οικογένεια Μόζαρτ έφτασε στις 9 του Οχτώβρη στην Αυτοκρατορική πόλη, άμέσως προσκλήθηκε στ' ανάκτορα ή Αυτοκρατορική άμαξα τους έφερε στο Παλάτι όπου τους ύποδέχτηκε με πολλή ευμένειο. Η Αυτοκρατορική Θρησκεία μέσο διστο δωμάτιο της μουσικής ο Αυτοκράτωρ Ίωσήφ με τα ίδια του τα χέρια εσήκωσε κι' έβριλε στο καθίσμα του πιάνου τον μικρό Αμεδαίο.

Η θαυμάσια τέχνη του μικρού Αμεδαίου ξεπέρασε κάθε προσδοκία, τα δέ χειροκροτήματα των ήγεμονικών άκροατών δεν είχανε τέλος. Ο Αυτοκράτωρ έφερε το παιδί στην Αυτοκρατορική ή όποιου συνωμίλησε μαζί του μ' αγάπη και οικειότητα. Ο μικρός Αμεδαίος δεν τα είχε χάσει καθόλου. Η δέ Αυτοκρατορική ευχαριστιότανε πολύ άπ' τις ώραιες άπαντήσεις του και τουτε :

— Α, άνθρωπάκο μου, ξερείς πάρα πολλά, δεν μου λές ποιός στάμαθε ;

— Όλα ο πατέρας μου τάμαθε ! άπαντησε το φιλόσοφο παιδί.

— Τόν αγαπάς λοιπόν πολύ τον πατέρα σου, κι' είσαι καλό παιδί κι' άκους ότι σου λέει : ρώτησε πάλι ή Μαρία Θρησκεία.

— Το παιδί τότε παρατηρεί μ' αγάπη τον πατέρα του και λέει : «Ναι ύστερα άπ' τον Θεό, έρχεαι άμέσως ο πατέρας !...»

— Η Αυτοκρατορική συγκινήθηκε άπ' αυτά τα λόγια τα γεμάτα νιική στοργή, και καταφίλησε το παιδί.

— Αλλά, ξαφνικά την ίδια στιγμή πηδάει στην αγάλιά της ο μικρός Αμεδαίος, άγκαλιάζει τον λαιμό της και την φιλαει λέγοντας.

— Και σένα, κυρία Αυτοκρατορική, σ' αγαπάω πολύ γιατί είσαι πολύ καλή κι' ευγενική.

— Ο πατέρας του Αμεδαίου τρόμαξε πολύ

με την τόσο τόλμη του παιδιού του. Αλλά ή αγαθή Αυτοκρατορική τουτε :

— Ήσυχάστε κι' αφήστε το παιδί να κάνει ότι του λέει ή καρδιά του.

— Κι' άλλες φορές ακόμη παίζανε τα παιδιά στην Αύλη, ή δέ Αυτοκρατορική έδωσε πολύτιμα δώρα σ' αυτά και στον πατέρα τους.

**

Ο Μόζαρτ πήγε και πάλι στ' Ανάκτορα της Βιέννης. Όταν έγινε 12 χρονών, προσκλήθηκε άπ' τον Αυτοκράτορα, και διηύθυνε την όρχήστρα για την εκτέλεση ενός μεγάλου μουσικού τεράχιου, το όποιο μελοποίησε ο ίδιος για μία γιορτή άπό τότε του δόθηκε ο τιμητικός τίτλος «ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΑΥΛΗΣ».

— Δεκαεσσάρων ετών έμελοποίησε το πρώτο του μελόδραμα, που παίχτηκε με θριαμβευτική έπιτυχία στο Μιλάνο. Κι' άπό τότε, κάθε χρόνο, για να μην πω κάθε μέρα έμελοποίησε άριστουργήματα επί άριστουργημάτων Πέθανε μόλις τριανταέξη χρονών, αλλά τ' όνομα του μελωποιοού του Δον Ζοβάν είναι άθάνατο, όπως και τα έργα του.

ΑΡΙΣΤ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

Ο ΣΟΦΟΣ ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ

Μία φορά, κάποιος χωριάτης αγόρασε ένα παπαγάλο. Γρήγορα του έμαθε να λέη καθαρά τις λέξεις «Χωρίς άμφιβολία». ύστερα πήγε μία νύχτα και έθαψε σε μερικά μέρη από λίγα χρυσά φλουριά.

Το πρωί βγήκε έξω στην πόλη και έλεγε στον κόσμο. «Ο παπαγάλος μου είναι σοφός. Θα μου δείξη που πρέπει να σκάψω για να βρω χρυσάφι.» Και μόλις έφτασε στη θέση που είχε θάψει φλουριά, ζωτούσε τον παπαλο — «Σοφέ μου παπαγάλε, αν σκάψω έδω θάβρω χρυσάφι ;»

Ο παπαγάλος φωνόταν πάντα πολύ σοφός και έλεγε. «Χωρίς άμφιβολία».

Τότε ο άνθρωπος μας ξεθαβε τα φλουριά και τα έδειχνε στον κόσμο.

Ένας νέος που βρεθήκε εκ τ, άφου παρατήρησε τον παπαγάλο και τον ιδιοκτήτη του άρχετη ώρα, σκέφτηκε «Αν είχα αυτό τον παπαγάλο γρήγορα θα γινόμουν πλούσιος.» Ρώτησε λοιπόν τον χωριάτη πόσα ζήτητοε για να του πουλήση τον παπαγάλο. Έκείνος του ειπε ότι ζήτησε χίλια χρυσά φλουριά.

«Μά αυτά είναι όλόκληρη περιουσία!» φώναξε ο άνθρωπος.

«Ναι μά ο παπαγάλος μου τ' αξίζει» δεν τ' αξίζει σοφέ μου; ειπε ο χωριάτης.

«Χωρίς άμφιβολία» Απάντησε ο παπαγάλος

Αυτή ή άπάντηση ευχαρίστησε το νέο τόσο πολύ, που πλήρωσε τα χίλια φλουριά και πήρε τον παπαγάλο. Αμέσως βγήκε έξω με

— Όταν ο άειμνηστος Βασιληάς της Ελλάδας ο Όθων ήθε για πρώτη φορά στην Αθήνα, κατευθυνόμενος στη Ρούμελη, κατέλυσε στο σπίτι του Ι. Παπαρηγοπούλου, που ήταν ο άρχαιότερος άπ τους Αθηναίους κατοίκους της Πλάκας ;

— Το πρώτο Έλληνικό Πανεπιστήμιο— που βρίσκεται μέχρι σήμερα στους πρόποδες της Ακρόπολης άνοιξε για πρώτη φορά επί Όθωνος, στις 15 του Μάη στα 1837 ;

— Ένας άπ' τους μεγαλύτερους πολιτικούς της νεότερης Ελλάδος, ο Χαρίλαος Τρικούπης, πέθανε στις 12 του Μάρτη στα 1896 ;

— Το μεγαλύτερο ρολόι της Ευρώπης βρίσκεται στον σιδηροδρομικό σταθμό της Λειψίας, κι' έχει διάμετρο 2,70 μέτρα ;

— Σ' έναν κήπο στο Παρίσι φώτρωσε ένα πράσο 1 μέτρο ύψος και μιάμυσι δκα βάρος ;

— Ο άτυχεστερο άνθρωπος του κόσμου είναι ο 38ετής Γιάννης Γκέλαν που έχει πέσει θύμα... διακοσιών άτυχημάτων ;

Στην Πρατισλάβα της Τσεχοσλοβακίας πέ-

το πουλι και άρχισε να ψάχνη για χρυσάφι. Πολλές φορές τον ρώτησε. «Αν σκάψω έδω θάβρω χρυσάφι ;» Και κάθε φορά ο παπαγάλος άπαντούσε. «Χωρίς άμφιβολία». Αλλά, αν κι' έσκαβε και ξανάσκαβε, δεν βρήκε ποτέ ούτε τσακιστό φλουρί. Στο τέλος ήταν πια βέβαιος ότι ο ιδιοκτήτης του πουλιού τον είχε γελήσει.

«Σοφό μου πουλι» ειπε, «Νομίζω πως ήμωνα πουλι κουτός να δώσω χίλια φλουριά για σένα». Ο παπαγάλος με ύφος μεγάλου σοφού άπάντησε. «Χωρίς άμφιβολία»... Ο παπαγάλος φάνηκε τόσο άστείος καθώς έλεγε αυτό, ώστε ο νέος μας γέλασε με την καρδιά του.

«Καλά» ειπε στο τέλος. «Είπες την αλήθεια αυτή τη φορά, σοφέ μου. Μετά άπ' ότι έπαθα, θα πάω πια να πιάσω δουλειά. Νομίζω πως αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να πλουίσω».

«Χωρίς άμφιβολία» συμφώνησε ο παπαγάλος, και για δεύτερη φορά ειπε την αλήθεια. (Μετάφραση) Ι. Θ. ΜΑΡΑΓΚΚΟΥΔΑΚΗΣ

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

Δυό λευκά φτεράκια πλουμισμένα με χρυσόσκονη...

Ένα τρελλό άεικίνητο πέταγμα. Ένα χάδι στις λουλουδένιες ψυχές...

Μιά σταγόνα νέκταρ, λίγη άνθόσκονη, ή ζωή της.

Ανάλαφο παιχνίδισμα με την αύρα και τις ήλιαχτίδες, και στερνά, ξεψύχισμα στην καρδιά ενός λουλουδιού.

Η πεταλούδα! ΚΑΙΤΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

θανε στα 1932 ο πιο μεγάλος φοιτητής του κόσμου. Όνομάζονταν Φράνς Κασμίνα κι' ήτανε... 90 χρονών.

Ήτανε διδάκτωρ της νομικής, της φιλολογίας και των φυσικών έπιστημών κι' έξακολουθούσε να σπουδάξη ιατρική ;

ΠΩΣ ΠΟΡΤΑΖΕΤΑ ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

— Σε κάθε τόπο γιορτάζουνε διαφορετικά το Πάσχα. Κι' όχι μόνο σε κάθε τόπο, αλλά και σε κάθε επαρχία και σε κάθε χωριό καμιά φορά οι τρόποι είναι διαφορετικοί.

— Στη Γαλλία π. χ το βράδυ του μεγάλου Σαββάτου καίνε μία πελώρια ψάθινη κούκλα που παριστάνει τον Ίουδα, και την πετάνε στο νερό.

— Στην Ολλανδία και στις Σκανδιναβικές χώρες άνόβοντι ι πασχαλινές φωτιές και γίνονται μεγάλες γιορτές και πανηγύρια στο ύπαιθρο.

— Στη Φιλανδία τη νύχτα που γίνεται ή Ανάσταση φιλιέται όλος ο κόσμος μεσ' την εκκλησία—απαράλλαχτα όπως έμεις στην αγάπη—και μοιράζει αυγά.

— Στη Σεβία την ήμέρα της Λαμπρής ο κόσμος βγαίνει έξω στα λειβάδια και χορεύει εύθυμα ως το πρωί.

— Στη Γερμανία τα παιδιά ψάχνουν μεσ' τους κήπους γυρεύοντας τα πασχαλινά αυγά που τους έχει κρύψει το λαγουδάκι, και δέρονται με πράσινα νιόβγαλτα κλαδιά.

— Στην Αγγλία το Πάσχα τα παιδιά έχουν συνήθεια να παίζουν μάλλα. Στ ύς νικητές άντι για βραβείο μοιράζονται αυγά.

— Στην Ελλάδα μας τέλος βάφουμε κόκκινα τ' αυγά, τα τσογγιόζουμε λέγοντας: «Χριστός Ανέστη» ψήνουμε το πατροπαράδοτο άρνι στη σουβλα και περνάμε την ήμέρα μας με χαρές και με τραγούδια.

Ο ΓΕΡΩ—ΣΟΦΟΣ

ΟΙ ΣΟΦΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Ο Έμμ. Καντ ένας από τους μεγαλύτερους φιλόσοφους του κόσμου γράφει: «Το πιο μεγάλο εδεργέτημα στο ανθρώπινο γένος είνε ή Αγία Γραφή. Όλα τα βιβλία που μελέτησα δεν μου δώσανε τη Παρηγορία την όποια μου δώσανε τα λόγια της Βίβλου».

Ο Παγκοσμίου φήμης Λογοτέχνης, Θ. Δοστογιέφσκη γράφει: «Σου συνιστώ να διαβάξης όλόκληρη την Αγία Γραφή. Και θα βρης ότι ή ανθρωπότης ούτε έχει ούτε μπορεί ν' άποκτήση άλλο βιβλο τόσο πολύτιμο».

Ο Μέγας Ίταλός ήρωας Ίωσήφ Γορβιάλι γράφει: «Ο άριστος σύμμαχος που μπορείτε να μάς προμηθεύσετε είνε ή Αγία Γραφή. Αυτή θα μάς φέρη την έλευθερίαν».

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

Μία μέρα ο μεγάλος δραματικός συγγραφέας Αϊμίλιος Ωζιέ συνάντησε στο δρόμο ένα ζητιάνο, που τον παρακαλούσε για μία μικρή βοήθεια. Ο Ωζιέ έβγαλε τότε και του έδωσε μία δραχμή.

— Μία δραχμή κύριε!.. άπάντησε ο άγά-

† ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΑΠΡΙΑ

(Συνέχεια εκ της 5 σελίδος)

Κρέμος ήτανε απλούστατα ο τότε γυμνασιάρχης μας, ο γνωστός δεινός ιστορικός, άνθρωπος πατριώτης και φίλος, που μ'ε είχε σπάσει στα γυμνάσια και στις πορείες. Και Παραλύτας ένας απόστρατος γυμναστής. Κι' εγώ έβγαζα το άχτι μου και για τους δύο. Που να καταλάβουν τέτοια πράγματα οί ξένοι αρχαιολόγοι;

Η επιτυχία μου όμως δέ σταμάτησε ως εδώ. Πέρασε και τα ελληνικά σύνορα. Ύστερ' από ένα μήνα ο Δραγάτης ήρθε πάλι γυρεύοντάς με. Κρατούσε στα χέρια του ένα σοβαρότατο γερμανικό αρχαιολογικό περιοδικό και μου τό κουρούσε απειλητικά από μακριά;

— "Ελα νά καμαρώσης τ'α κατορθώματά σου... μου φώναζε 'Ορίστε! Η περίφημη επιγραφή σου είναι δημοσιευμένη σοβαρότατα εδώ μέσα. Και ίσως νά την έχουν αναδημοσιεύσει τώρα και άλλα ξένα αρχαιολογικά περιοδικά, γαλλικά, αγγλικά, αμερικανικά. Καταλαβαίνεις δηλαδή τί γίνεται; Τη στιγμή αυτή διάφοροι σοφοί άνθρωποι σε όλον τον κόσμο σκύβουν άπάνω στην άλαμπουργήκη αυτή επιγραφή και σπάζουν ίσως τ'ο κεφάλι τους νά βγάλουν νόημα. Καμάρωσε λοιπόν τ'ο κατορθώμα.

Πώς νά μήν τ'ο καμαρώση; Τ'ο καμαρώνω ακόμα. Είναι η μεγαλύτερη φιλολογική επιτυχία της ζωής μου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Της Ακαδημίας Αθηνών

ριστος ζητιάνος. Τι νά την κάνω σ'ες παρακαλώ; Δέν μου φτάνει ούτε για ψωμί.

— Δέν εινε ανάγκη νά την πετάξης, του ειλπε τότε ο ευφυής συγγραφέας. Δόστησε σε κανένα φτωχό, για νά σου συχωράη τ'α πεθάνεμά σου!

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

Στά γραφεία του «ΞΕΚΙΝΗΜΑΤΟΣ»:

Ένας νεαρός συγγραφέας στον κλητήρα. Μήπως ξέρετε αν ο Κύριος Διευθυντής διάβασε τ'ο διηγήματά μου που τούφερα χθές; Ο Κλητήρας

Δέν πιστεύω, Κύριε. Τ'ο καλάθι των άχρήστων εινε άδειανό!...

*Αγαηιά μου Έλληνόπουλα ες,

Πιστεύω ότι όλοι σας θά ευχαριστηθήκατε με την σημερινή ώραία μου εμφάνιση. Πόσο άλλαξα άπ' τις προηγούμενες φορές ε; Έκτός άπ' την θαυμάσια ύλη που έχω, κανόνισα νά μταινή—επειδή επί του παρόντος είναι άνθρωποι αδύνατο ν' αΰξω τις σελίδες μου— ύλη 20 σελίδων αντί 16. Όπως βλέπετε στο σημερινό φύλλο τ'ο περιθώριο της κάθε σελίδας ήρθε π'ο έξω και τ'α γράμματα έγιναν πολύ μικρά. Πρέπει όμως φίλοι μου νά μάθετε ότι αυτές η ανακαινήσεις μ' ανάγκασαν νά βγάλω τ'ο φύλλο αυτό με μεγάλη ζημία. Στηρίζομαι όμως στις δικές σας τις ένεργειες' είμαι βέβαιο ότι όλοι σας, ο καθένας με τις δυνάμεις του θά φροντίση νά με δώσ'η Έγώ τ'ο μόνο που ζητώ από σ'ας ειναι νά μου γράψη ο καθένας σας ένα συνδρομητή. Αν γίνη αυτό που—δέν ειναι τίποτα τ'ο ακατόρθωτο—άμέσως η κυκλοφορία μου θά διπλασιαστή και τότε όχι μόνο θά βγάλω τ'η ζημία, αλλά θά γίνω ακόμα ωραιότερο άπ' ότι είμαι σήμερα.

— Έμπρός λοιπόν άπ' τ'ο ερχόμενο μάλιστα θά εγκαινιαστήσ'ο ΞΕΚΙΝΗΜΑ μιά καινούργια στήλη που θά ονομαστή: «ΣΤΗΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ και θά περιέχη τ'α όνόματα όλων εκείνων—είτε άγοραστ'ες ειναι είτε συνδρομητές,—που θά μου γράψουν νέους συνδρομητές.

— Τον μήνα που πέρασε είχα εξαιρετική κίνηση. Αν και τ'ο γραφείο μου δέν βρισκεται στο κέντρο, πολλοί φίλοι μου ήρθαν—προς μεγάλη χαρά μου—και μ' επισκεφθήκανε. Νά, τώρα κι' η μηνιαία επικοινωνία μας.

Δ. ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΝ: Σ' ευχαριστώ πολύ ευγενικό μου φίλε για τον μεγάλο πανηγυρισμό που κανες για μένα στους φίλους σου όπως μου γράφεις. Τ'α θεράμιά σου λόγια με κατευχαρίστησαν. Στον Πειραιά, επί του παρόντος ειναι αδύνατο ν'άρθω, άλλ' αν ήθελες έσυ θά μπορούσες καλέ μου φίλε—που τόσο μ' αγαπάς καθώς βλέπω άπ' τ'α γράμματά σου—ν' αντ'άρθης τ'η γενική μου Αντιπροσωπεία στον

Πειραιά. Αν θέλεις γράψε μου σχετικά' επίσηγ' στείλε μου και τ'η μελέτη που μου γράφεις.

ΑΘΩΝ ΦΕΡΑΝ: Πήρα την άνανέωση της εξάμηνης συνδρομής σου και σ' ευχαριστώ πολύ. Η άγγελίης σου όπως βλέπεις δημοσιεύονται σήμερα. Ο Διευθυντής μου σ' ευχαριστεί ιδιαίτερα για όσα γράφεις.

Ο καλός μου φίλος ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΣΧΟΣ σ'ο ωραιότατο γράμμα του μου γράφει μεταξ' άλλων. «Τώρα τελευταία παρατηρώ μιά άλματώδη εξέλιξη της ύλης σου. Σιγά—σιγά είμαι βέβαιος ότι θά φτάσης σ' ένα αξιοζήλευτο επίπεδο που δέν έχουν φτάσει όλόκληρες επιχειρήσεις που λειτουργούν χρονια τώρα και θά παρηγ'η θέση που σου πρέπει στον δημοσιογραφικό κόσμο,—έν όλίγοις θά μείνης αξέχαστο στα παιδικά έκδοτικά χρονικά του τόπου μας». Τον ευχαριστώ πολύ και περιμένω νά τον γράψω πρώτον στη στήλη των ευεργετών.

ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΔΙΑΒΟΛΑΚΙ: Η άγγελίης σου καθώς βλέπεις δημοσιεύονται. Τ'ο διηγηματάκι σου θά εξετασθ'η με τ'η σειρά του.

Γ. ΚΑΒΟΥΡΑΝ: Η παραγγελία σου εκτελέστηκε και τ'ο τηλεγράφημα στάλθηκε. Άπάντηση θά λάβης στη διεύθυνσή σου, άπ' ευθείας.

ΣΥΛΟΓΟΝ ΠΥΡΓΙΩΤΟΠΟΥΛΑ: Πήρα τ'ο γράμμα σας και τ'ην «Βάρκα». Επίσης ο Ανταποκριτής σας εδώ μου δώσε τις 4.200 δραχ. και σ'ας ευχαριστώ θερμότατα, βέβαιος ότι θά εξακολουθήσετε τις ένεργειές σας για τ'η διάδοσί μου.

Γ. ΦΑΙΔΑΣΙΟΝ: Έλαβα τ'ην εκλεκτή σου συνεργασία και σε θερμ ευχαριστώ. Όπως βλέπεις έκανα όλες τις υποδείξεις σου τ'ο Πασχαλιάτικο και η έκδοσις της Ανθολογίας δημοσιεύονται.

Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗΝ: Τ'ο γράμμα σου μ' άναστάτωσε. Έγώ όχι μόνο τ'ο Φλεβάρη, αλλά και τ'ο Μάρτη σου έχω στείλει. Δέν ξέρω τί συμβαίνει. Ο Διευθυντής μου σου γράφει ιδιαίτερος. Περιμένω άνυπομονα άπάντησί σου. Πάντως άπό δ'ω κι' έμπρός θά στα στέλνω συστημένα.

ΓΡ. ΒΕΡΑΗΝ: Έλαβα τ'ο θαυμάσιο γράμμα σου αγαπ'τέ νέε μου φίλε και τ'η συνεργασία σου θά τ'η διαβάσω όταν θάρθ'η η σειρά της. Πιστεύω ότι θά με διαδώσης όσο μπορείς στους φίλους και γνωστούς σου άφοι μ' αγαπ'ς τόσο όπως μου γράφεις. Πλήν τ'ου Σαββάτου ειναι άνοιχτό τ'ο γραφείο μου τις άπογεματινές ώρες. Ο Διευθυντής μου σ' ευχαριστεί.

Θ. ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΝ: Τ'ο γράμμα σου φίλε μου έλαβα τ'ην τελευταία στιγμή. Σ' ευχαριστώ πάρα—πολύ για τ'α καλά σου λόγια κι' είμαι πεπεισμένος ότι τ'α λόγια σου για τ'η διάδοσή μου θά γίνουν έργα. Η συνεργασία σου θά εξετασθ'η όταν θάρθ'η η σειρά της.

Με ιδιαίτερη χαρά έπήρα τ'ο θεράμ' σου γράμμα ευγενική μου Δ'νίς ΚΑΙΤΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ και όπως βλέπεις δημοσιεύω αυτό που έστειλες γιατί ειναι πολύ ωραίο.

Τ'ο γραφείο ειναι άνοιχτό πάντα τις άπογεματινές ώρες πλήν τ'ου Σαββάτου. Ο Διευθυντής μου σ' ευχαριστεί θερμότατα για όσα γράφεις γι' αυτόν.

Ένα πολύ ωραίο γράμμα έλαβα από τον κ. ΣΤΕΡΓΙΟΝ ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ, και λυπάμαι που δέν έχω χρονο νά τ'ο δημοσιεύω ολόκληρο. Γράφει λοιπόν μεταξ' άλλων ότι «μεγάλο δίδαγμα για μ'ας που σπουδάσουμε στο γυμνάσιο σήμερα και σε μιά άνώτερη Σχολή αύριο η στήλη σου που εγκαινιάσες με τις γνώμες των σοφών για τ'ο πρόβλημα της θρησκείας κι' ευχαίμαι τ'ο αγαπητό ΞΕΚΙΝΗΜΑ νά γίνη ένας πρωτοπόρος ύγειών ιδεών και ζωντανών άρχων στα σημερινά νεύατα που τόσο διψάνε για κάτι άνώτερο, ιδανικότερο, ζουμερότερο».

Σ' όσα γράμματα πήρα μετά τις 18 τ'ου Μάρτη θ' άπαντήσω στο ερχόμενο. Και μιά σύστασι. Για εύκολία όλων σας δέχομαι γράμματα, συνδρομές συνεργασίες και έν γένει ότι άφορά τ'ο περιοδικό στο Άρωματωπωλείο του κ. Παύλου Χ. Ματθόπουλου οδός Βουλής αριθ. 14 (κοντά στη Πλατεία Συντάγματος).

Δ. ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ

ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

Σιγαλό φιδωτό ποταμάκι

τ' άργυρά σου νερά π' άργοσέρνεις

στά θαμπά τ' άνθισμένα λειβάδια

κι' ότι εύρεις μπροστά σου τ'ο παίρνεις!..

Και κυλάς τ'α λευκά τ'α λιθάρια

τ'α φτωχά λουλουδάκια χλωμά

— Μουρμουρίζουν φυλλάρια, κλωνάρια

καλαμιές άργοκλαίνε γυρνά!..

Ποταμάκι για κόιταξε, μόνος

τώρα πιά καθισμένος σιμά σου,

νά μου πάρης τ'ο μαύρο μου πόνο

καρτερών στα καθάρια νερά σου!..

ΑΓΓΕΛΙΑΙ

35) ΤΟΞΟΤΗ δὲν μ' ἄρεσε γι' αὐτό...
σὲ ἱκανοποίησα

ΑΘΩΣ ΦΕΡΑΣ

36) ΔΙΚΗΓΟΡΕ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ, ἀ-
κόμα νὰ δημοσιεύσης τὴν κατάρτισι τοῦ
συλλόγου σου;

ΑΘΩΣ ΦΕΡΑΣ

37) Σ' εὐχαριστῶ πάρα—πολὺ ΤΟ-
ΞΟΤΗ γιὰ τὴν περιποίησιν

ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΔΙΑΒΟΛΑΚΙ

38) ΤΟΞΟΤΗ — ΞΕΚΙΝΗΜΑΤΟΠΟΥΛΙ
Καλύτερα νὰ μονομαχήσετε στὴν ὁδὸ
Δερεχάνης σὲ μέρος γνωστότατο καὶ
εὐρυχωρότατο. *Ασφαλῶς ἐκεῖ κοντὰ θὰ
βρίσκεται κι' ὁ ΤΟΜ. ΔΙΣΚΟΝ

ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΔΙΑΒΟΛΑΚΙ

39) ΓΑΒΡΙΑ Ἀπ' τὴν ἐρώτησι φαίνε-
ται πῶς ἔχεις ὕψηλὴ ἀνατροφή Τὸ ψευ-
δώνυμο σοῦ πηγαίνει σὰν γάντι. Ἡ εὐ-
γένεια προσωποποιημένη παιδί μου! *Ὅσο
γιὰ τὴν ἐρώτησι ἀξιότιμη Ντέτεκτιβ—
γιατὶ ὅλοι οἱ Γαβριάδες εἶνε Ντέτεκτιβ—
καταδικάζεσαι μόνος σου ν' ἀνερευνή-
σης—γιατὶ ἄλλοιῶς τί Ντέτεκτιβ θὰ ἤ-
σουνα—τὰ φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς
Κυβερνήσεως. *Ἀχ! τί σοῦ εἶναι κι' αὐ-
τοί οἱ εὐγενεῖς!

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

40) Εἰσερχόμενος στὴ συνεργασία τοῦ
Ξεκινήματος τῆς Νειότης χαιρετῶ ὅλους
καὶ ὄλες. Ἄλληλογραφῶ μὲ ὄλους καὶ
πρὸ πάντων μὲ τὸ <Τρελλοκόριτσο> καὶ
<Σατανικὸ Διαβολάκι>.

ΣΑΪΜΟΝ ΤΕΜΠΛΑΡ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

*Υπενθυμίζουμε στοὺς ἀναγνώστες μας
ὅτι ὁ διαγωνισμὸς τοῦ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΙΠ-
ΠΟΤΗ ποῦ προκηρύχθηκε στὸ προηγού-
μενο φύλλο ἔχει προθεσμίαν μέχρι τῆς 1ης
Μαΐου. Ἄς προφτάσουνε λοιπὸν οἱ φίλοι
μας γιὰ νὰ μὴν μείνουνε ὀξω ἅπ' τὸν
νυμφῶνα!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Πληροφοροῦμε τοὺς ἀναγνώστες καὶ
συνδρομητὰς μας ὅτι σὲ λίγο θὰ ἐκδοθῆ
καὶ θὰ κυκλοφορήσῃ ὑπὸ τὴν Διεύθυνση
καὶ ἐπιμέλεια τῶν γνωστῶν λογοτεχνῶν
καὶ ποιητῶν κ. κ. Γ. Κ. Παπαγεωργίου
καὶ Γιάννη Φλιάσιου (συνεργάτου τοῦ
ΞΕΚΙΝΗΜΑΤΟΣ) ἡ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΗ-
ΤΩΝ ΚΑΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΩΝ τῆς τελευταίας
δεκαπενταετίας. Θάχει τὰ πιδ ἀντιπρο-
σωπευτικὰ ἔργα τῶν νέων μας λογοτε-
χνῶν μὲ σύντομο βιογραφικὸ τους ση-
μείωμα καὶ μὲ τίς φωτογραφίες τους. Ἡ
Ἄνθολογία αὕτη θ' ἀποτελέσῃ τὸν πνευ-

ματικὸ καθρέφτη τῆς πνευματικῆς ζωῆς
τῶν τελευταίων 15 χρόνων. Περισσότε-
ρες πληροφορίες καὶ ὄρους συνεργασίας
ζητήστε ταχυδρομικῶς ἀπὸ τὰ γραφεῖα
τοῦ Περιοδικοῦ ΡΑΔΙΟ—ΤΡΑΓΟΥΔΙ Πει-
ραιῶς 13 (μὲ ἀνάλογο γραμματόσημο
γιὰ τὴν ἀπάντησι) ἢ προσωπικὰ κάθε
ἀπόγεμα 3—5.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ τοῦ ΞΕΚΙ-
ΝΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ εἶναι στὸν
Πύργο (τῆς Ἡλείας) ὁ κ. ΜΕΝΙΟΣ ΚΑ-
ΛΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ, στὴ Νεμέα (τῆς Κο-
ρινθίας) ὁ κ. ΓΕΩΡΓ. ΓΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΑ-
ΚΗΣ, στὴ Θεσσαλονίκη οἱ ἀδελφοὶ κ. κ.
ΑΝΤΩΝΙΟΣ καὶ ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΖΑ-
ΧΑΡΙΟΥ στὴν ΤΡΙΠΟΛΗ ὁ κ. ΒΑΣΙΛ.
ΨΥΧΑΣ, στὴν Κηφισσιὰ ὁ κ. ΙΩΑΝ. ΜΑ-
ΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗΣ καὶ στὸ Μαροῦσι οἱ ἀ-
δελφοὶ ΓΕΩΡΓΙΟΣ καὶ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Χ.
ΒΟΥΛΓΑΡΟΠΟΥΛΟΙ.

— Φυλλάδια τοῦ Ξεκινήματος τῆς Νει-
ότης πωλοῦνται 1) στὰ γραφεῖα μας (ὁ-
δὸς Χάνσεν 20 Πατήσια τηλ. 84—000) 2)
στὰ κεντρικώτερα περίπτερα (ὁδὸς Στα-
δίου καὶ Πανεπιστημίου) καὶ Πλατείας Ὁ-
μονοίας καὶ 3) στὰ Βιβλιοπωλεῖα Ι.
ΚΟΛΛΑΡΟΥ (Σταδίου 44), καὶ ΗΛ. ΔΙ-
ΚΑΙΟΥ (ὁδὸς Καραγεώργη 9).

— Συνδρομὰς, συνεργασίαι, πληροφο-
ρίαι καὶ γενικὰ διὰ ἀφορὰ τὸ ΞΕΚΙΝΗ-
ΜΑ, δεχόμεστε στὸ ἀρωματοπωλεῖο τοῦ
κ. ΠΑΥΛΟΥ Χ. ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΥ (ὁδὸς
Βουλῆς 14 κοντὰ τὴν Πλατεῖα τοῦ Συν-
τάγματος), γιὰ εὐκολία τῶν συνδρομη-
τῶν καὶ ἀναγνωστῶν.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

*Με μεγάλη μας χαρὰ σὰς ἀναγ-
νέλλουμε τοὺς ἀρραβῶνας τοῦ Διευ-
θυντοῦ μας μετὰ νεαρῆς, χαριτωμέ-
νης καὶ πολυπύερου λογοτέχνης.*

*Περισσότερες λεπτομέρειες καθὼς
καὶ τὴ φωτογραφία τῶν εὐτυχῶν
μηγετυμένων θὰ σὰς δώσουμε στὸ
ἐρχόμενο φύλλο μας.*

ΤΟ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑΤΙΚΟ

*Τὸ ἐρχόμενο φύλλο ποῦ θὰ
κυκλοφορήσῃ τὴν Πρωτομαγιά
μαζὺ μὲ τὰ λουλούδια, θάβει
ἀκόμα πιδ ὄρατο ἅπ' τὸ σημε-
ρινὸ. Νὰ μὴν ξεχάσῃ κανεὶς ν'
ἀγοράσῃ τὸ φύλλο τοῦ Μᾶη.*

ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ ΟΛΟΙ